

In dit nummer

Redactioneel	iii
De nieuwe website van het CBS.....	iv
Ter inleiding	v
Schets van de sociaal-economische situatie in de Nederlandse Antillen	1
I Sociaal-economische data	
Nederlandse Antillen	1
1.1 Bevolking.....	1
1.2 Arbeidsmarkt.....	6
1.3 Onderwijssituatie	7
1.4 Sociale Indicatoren	8
1.5 Inkomens en koopkracht.....	10
1.6 Kenmerken van armere huishoudens.....	15
1.7 Consumptieve bestedingen	16
1.8 Human Development Index	16
1.9 Probleemzones en –buurten...	18
II Financieel-economische Data	
Nederlandse Antillen	20
2.1 Macro-economische totalen...	20
2.2 Belastingopbrengsten en belastingdruk.....	22
2.3 Overheidsuitgaven.....	23
2.4 Betalingsbalans	23
III Tabellen	25

Modus

Bij de voorplaat:

Opname vanuit de Space Shuttle van Curaçao en Bonaire, met op de voorgrond de kustlijn van Venezuela

Verklaring van de tekens:

0 of 0,0	Minder dan de helft van de gekozen eenheid
-	Nul
.	Onbekend
(blank)	Een waarde kan op logische grondslagen niet voorkomen

Redactioneel

Geachte Lezer,

Voor u ligt, voor het eerst sedert december 1999, een nieuwe aflevering van Modus, het kwartaaltijdschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

De voortgang van de reeks publicaties werd in 1999 gestopt doordat de redactie niet meer kon beschikken over voldoende stafleden om de continuïteit en de kwaliteit van dit blad te kunnen waarborgen.

In de tussentijd heeft het CBS weer belangrijke posities kunnen opvullen en deze nieuwe functionarissen zijn nu voldoende ingewerkt om regelmatig bijdragen aan Modus te kunnen leveren.

Modus is terug van weggeweest. En hoewel niet alles net zo is als vroeger, het design is bijvoorbeeld op punten aangepast, is het de bedoeling dat we de ingeslagen weg verder bewandelen.

Daarom beginnen we niet opnieuw, maar met de eerste aflevering van de vijfde jaargang.

En om de nieuwe start extra cachet te geven heeft deze Modus een bijzondere inhoud. Zij bestaat uit één artikel, dat een geheel vernieuwde aflevering bevat van de

publicatie “Schets van de sociaal-economische situatie van de Nederlandse Antillen.

Deze publicatie verscheen in 2000 op verzoek van de toenmalige Minister van Economische Zaken, met als doel een zo compleet mogelijk beeld te schetsen van de actuele sociaal-economische situatie van het land.

Deze veelgevraagde publicatie bevatte veel zeer recente gegevens, veelal met een voorlopig karakter. Uit de reacties bleek dat er wel degelijk behoefte bestaat aan deze recente informatie, en dat de gebruiker het voor lief neemt dat de cijfers soms minder betrouwbaar zijn dan anders.

Het CBS heeft zich in de achterliggende jaren mede daardoor ingezet om voor belangrijke kerngegevens ook recente cijfers te construeren. Voorbeelden daarvan zijn de eerste schattingen van het BBP (bruto binnenlands product) van Curaçao en Bonaire, waarvoor reeds over 2002 werd gepubliceerd. Een vergelijkbaar systeem voor St. Maarten is nu nog in ontwikkeling en zal later dit jaar resultaten opleveren.

Colofon

Uitgave:

Centraal Bureau voor de Statistiek

Adres:

Fort Amsterdam, Willemstad,
Curaçao, Nederlandse Antillen.

Telefoon: (599 9) 4630 152

Fax: (599 9) 4611 696

E-mail: cbstur@attglobal.net

Website:

www.central-bureau-of-statistics.an

Auteursrechten:

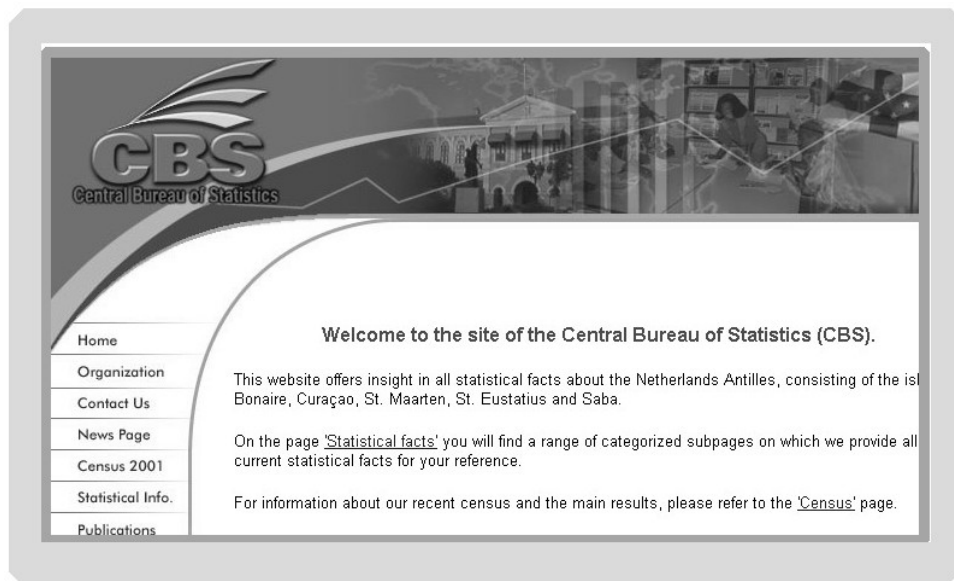
Het overnemen van (delen) van deze publicatie is slechts toegestaan mits voorzien van een volledige bronvermelding

Abonnementen:

Modus verschijnt vier maal per jaar. De abonnementsprijs bedraagt NAFL. 25,= (exclusief portokosten). Losse nummers kosten NAFL. 10,=

Vervolgafleveringen van deze Modus zullen heel vaak informatie bevatten uit de Census van 2001, alsmede diepgaande analyses die daarmee gemaakt kunnen worden. Verder zal het oude stramien gevolgd worden van beschrijving van actuele economische ontwikkelingen en artikelen omtrent recent beschikbaar gekomen onderzoeksresultaten.

De redactie van Modus hoopt dat u net als vroeger weer met belangstelling de inhoud van dit blad leest, om geïnformeerd te zijn over ons land, zij het beroepshalve dan wel als betrokken burger.

De nieuwe website van het CBS

Online raadplegen van statistische informatie met betrekking tot de Nederlandse Antillen en de afzonderlijke eilanden

Het CBS heeft de laatste jaren een aantal veranderingen ondergaan, innerlijk door een nieuwe organisatiestructuur binnen de “Nieuwe Overheid”, maar ook uiterlijk door haar nieuwe logo en haar nieuwe publicatiemiddelen.

Sinds kort kunt u een veelheid van gegevens zelf op de nieuwe website van het CBS opvragen. Dat doet u door te surfen naar: www.cbs.an

Op dit moment bevat de site algemene statistische informatie over een veelheid van onderwerpen, die regelmatig zal worden geüpdatet. De betreffende informatie is ingedeeld conform de opbouw van “Statistical Yearbook”, zodat de regelmatige gebruiker van onze statistieken meteen weet waar te zoeken.

Ook zullen de meest recente persberichten integraal op de website te vinden zijn. Een aparte sectie is geheel gewijd aan de resultaten van de Census van 2001. Dit in de vorm van een statische tabellenset. De bedoeling is om ook een interactieve database van de Census voor het publiek beschikbaar te stellen. Hier wordt reeds hard aan gewerkt en de bedoeling is ook deze database over enkele maanden online te hebben. Iedere gebruiker heeft dan de mogelijkheid voor een vaste set indicatoren tabellen uit te draaien naar een groot aantal variabelen.

Maar dit is niet het enige dat u op de site zult vinden. Alle reden om eens naar het hierboven genoemde adres te surfen om te zien wat er allemaal aanwezig is. En u wordt, zeker in deze beginfase, uitdrukkelijk uitgenodigd uw ervaringen, opmerkingen en suggesties aan ons door te geven. Het CBS wil haar website ontwikkelen tot dé informatiesite voor de Nederlandse Antillen. Uw mening daaromtrent is zeer waardevol.

Ter inleiding

Pacheco Römer

Directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek

Een moderne democratie kenmerkt zich door een continue maatschappelijke discussie. Deze discussie wint aan kracht wanneer zij gebruik kan maken van objectieve informatie.

Het is het basisrecht van iedere burger dat hij objectief geïnformeerd wordt omtrent de demografische, sociale en economische situatie van het land waarin hij woont en werkt.

Als integraal onderdeel van dit informatiesysteem heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek als taak om te fungeren als objectieve vraagbaak voor deze burger. Een nauwgezette monitoring van de ontwikkelingen in de maatschappij ziet het CBS daarom als haar hoofdtaak.

Maatschappelijke problemen kunnen niet los gezien worden van de omstandigheden waaronder zij voorkomen.

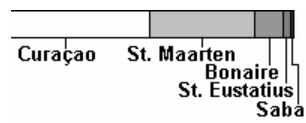
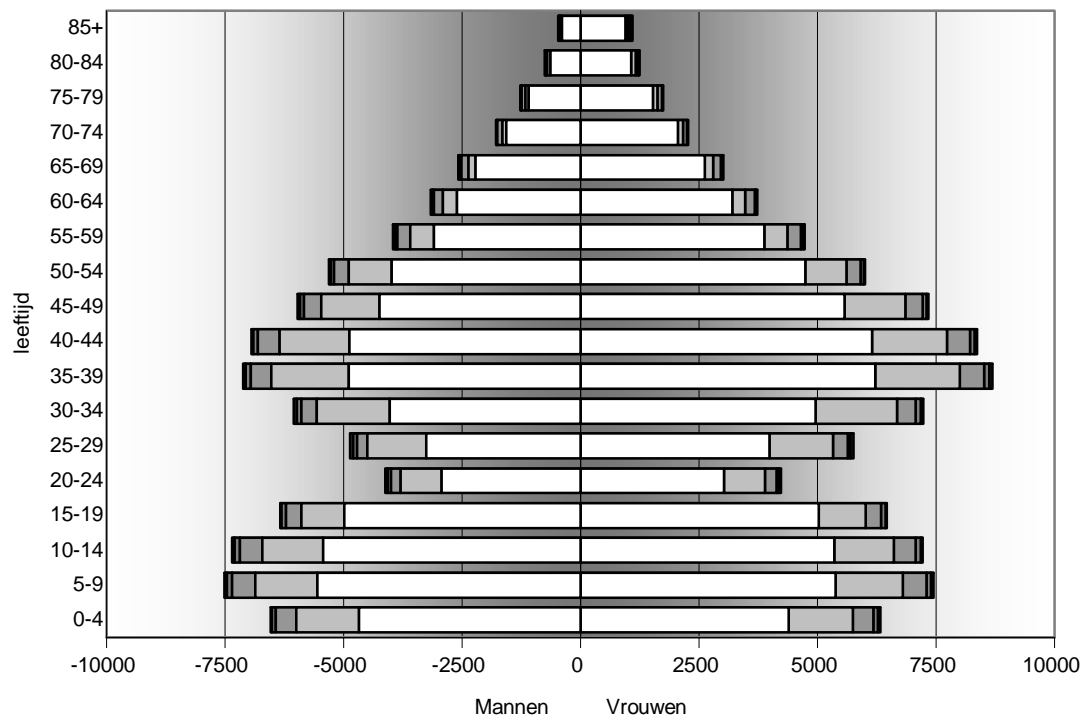
Een integratie van alle statistische informatie zodanig dat alle aspecten van een maatschappelijk verschijnsel in onderlinge samenhang kunnen worden geanalyseerd is de wijze waarop het Centraal Bureau voor de Statistiek haar taakuitoefening interpreteert. Coördinatie, intern en extern, is daarbij het sleutelwoord.

De nationale rekeningen fungeren als een geïntegreerd framework voor de financieel-economische statistieken. Met de introductie van het vernieuwde systeem van nationale rekeningen, gewoonlijk aangemerkt met de Engelse afkorting SNA-'93 (System of National Accounts 1993) wordt de mogelijkheid geboden om de economische data te verbijzonderen naar enkele sociale variabelen door middel van wat genoemd wordt 'satellietrekeningen'. Doch van echte integratie met sociale variabelen is daarbij nog geen sprake. Er zijn daarnaast wel pogingen gedaan om tot vergelijkbare systemen voor de sociale sector te komen, maar dat heeft nog niet geleid tot een eenduidig en algemeen geaccepteerd systeem.

Het CBS is recentelijk zelf gestart met het denken aan een integratiekader voor de sociale statistieken, waarbinnen definities en classificaties zijn gestandaardiseerd en relaties tussen de variabelen zijn aangebracht. Het is daarbij duidelijk geworden dat er nog een lange weg te gaan is voordat resultaten hiervan kunnen worden gezien.

In deze Modus worden de meest recent beschikbare sociale, economische, sociaal-economische en demografische gegevens van de Nederlandse Antillen, uitgesplitst naar eiland, gepresenteerd en geanalyseerd. Hoewel dus nog niet volledig geïntegreerd, is dit wel de meest compleet mogelijke set gegevens die de situatie in de Antillen weergeeft.

Bevolkingsopbouw Nederlandse Antillen, Census 2001

Schets van de sociaal- economische situatie in de Nederlandse Antillen

Ellen Maduro-Jeandor
Met bijdragen van Francis Vierbergen en Mike
Jacobs

I Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

1.1 Bevolking

Volgens berekeningen van het CBS (tabel 1) telde de bevolking van de Nederlandse Antillen per januari 2002 172.488 personen. Vergeleken met januari 1998 is de bevolking met 22.000 gedaald. Dat is een afname met ruim 11 procent in amper vier jaar tijd. De oorzaak van deze daling ligt grotendeels in de opgetreden migratie. In deze periode zagen alle eilanden behalve Sint Eustatius de bevolkingsomvang afnemen.

Per januari 2002 blijkt de bevolking van Sint Maarten weer te zijn gestegen. Het is niet bekend in hoeverre dit groeicijfer wordt beïnvloed door administratieve correcties. Bij de berekeningen van de bevolkingsontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van mutaties die worden verkregen van het bevolkingsbureau. Het is heel goed mogelijk dat na de census personen die niet geregistreerd stonden bij bureau bevolking zich daarna alsnog hebben aangemeld. Ook wordt circa 40 procent van de geboorten, namelijk die uit niet geregistreerde vrouwen, niet meteen opgenomen in de bevolkingsadministratie, maar pas later bijgeschreven.

Indien naar de bevolkingsontwikkelingen op langere termijn wordt gekeken, dan valt op dat de omvang van de bevolking van zowel Curaçao als Sint Maarten in de periode tussen 1992 en 2001, de laatste twee censusmomenten, is gedaald. Gemiddelde betreft het een jaarlijkse daling van respectievelijk 1,1 en 0,6 procent (tabel 2). Vooral voor Sint Maarten staat dit negatieve groeicijfer in schril contrast met de groeicijfers die in de decennia daarvoor werden gerealiseerd. De omvang van de bevolking van Curaçao was ook al in de periode 1981 – 1992, zij het in geringere mate, gedaald. En in de periode daarvoor (1972-1981) was er sprake van een nulgroei.

De maatschappij heeft continu behoefte aan actuele informatie omtrent haar sociaal-economische situatie.

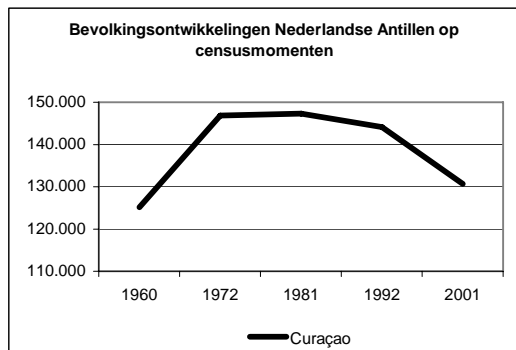
In dit artikel wordt met behulp van de meest recent beschikbare gegevens de situatie en de ontwikkelingen die daaraan vooraf gingen in beeld gebracht.

Dit artikel is een herziene versie van een publicatie die drie jaar eerder verscheen.

De overige eilanden kenden vooral in de 80er en 90er jaren van de vorige eeuw een geleidelijke groei. In de decennia daarvoor was de ontwikkeling voor deze eilanden wisselvalliger.

De geringe en negatieve groeicijfers van de bevolking van Curaçao heeft er in de loop van de tweede helft van de 20^e eeuw ertoe geleid dat het aandeel van de Curaçaose bevolking

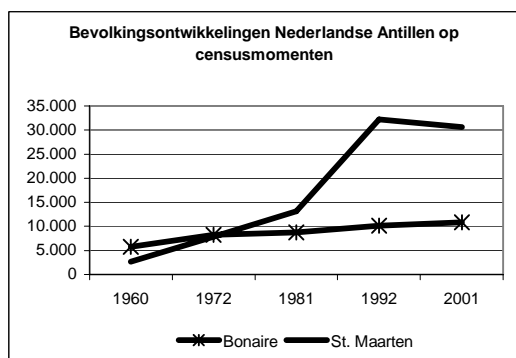
in het totaal van de Nederlandse Antillen geleidelijk is gedaald, van 92 procent in 1960 tot 74 procent in 2001.

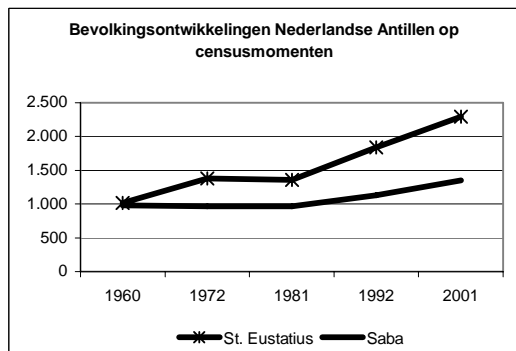
Migratie

Vanaf 1997 is de netto-immigratie van Curaçao omgeslagen in een netto-emigratie. In 1998, en nog meer in 1999, nam de emigratie naar met name Nederland een hoge vlucht, om in 2000 een hoogtepunt te bereiken. Daarna daalde het aantal emigranten weer.

In 2000 verlieten 13.867 mensen het eiland; bijna 50 procent meer dan in 1999. Er vestigden zich 3.944 personen. Het vertrekoverschot bedroeg dus 9.968 personen. Bij een natuurlijke aanwas van 1.177 personen betekent dit een daling van de bevolking van Curaçao met 6 procent in 2000. In 1999 daalde de bevolking met 3 procent. Het aantal immigranten daalde na 1996 en nam in 2001 weer toe.

In Bonaire was er tot en met 1997 nog sprake van een netto-immigratie. Deze sloeg in 1998 echter om in een netto-emigratie. In dat jaar vestigden zich 674 personen op het eiland, en vertrokken er 917, hetgeen resulteerde in een vertrekoverschot van 243 personen. Deze trend zette zich voort. In 1999 was er een vertreksaldo van 612 personen. In 2000 daalde het emigratiesaldo naar 487 om vervolgens in 2001 te stijgen naar 708 personen. In de jaren na 1994 hadden de meeste personen die vertrokken Nederland als bestemming.

Daarentegen kende Bonaire een snelle terugval in het aantal immigranten na 1995. In 1995 vestigden zich bijna 1.600 personen in Bonaire. Vier jaar later was dat aantal gereduceerd tot 600. In de dalende trend kwam in 2000 echter een kentering die zich in 2001 voortzette. In dat jaar vestigden zich 800 personen in Bonaire.

Verhoudingsgewijs zijn de migratiestromen in Bonaire van grotere invloed op de bevolkingsontwikkelingen dan dit het geval is voor Curaçao. De omvang van de bevolking van

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

Bonaire daalde in vier jaar tijd, van 1998 tot en met 2001 gemiddeld met 6 procent per jaar, rekening houdende met de natuurlijke aanwas.

In Sint Maarten is het migratiepatroon verschillend. Hier is sprake van een voortdurend positief migratiesaldo, dat wil zeggen dat meer personen zich op het eiland vestigen dan er vertrekken.

Na een geleidelijk afnemende immigratie in de periode 1993 – 1995, namen de aantallen weer fors toe. Na 1997 gaan de cijfers wat schommelen. De emigratie-aantallen vertonen na 1992 een daling met een piek in 1997. Hierna trad er een stijging op.

Het saldo vertoont nogal wat schommelingen, met een teruggang in 1995 en 1999. Hierna nam het migratiesaldo weer toe.

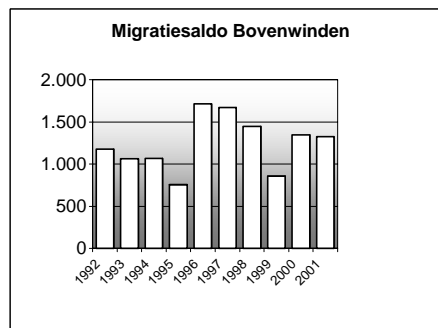
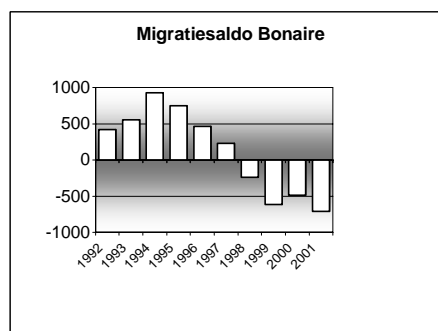
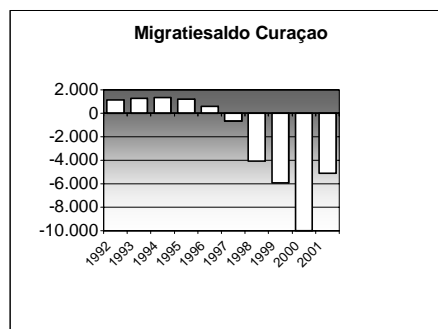
Saba en Sint Eustatius kennen beiden een grillig migratiepatroon, vanwege de kleine aantallen. Net als in Bonaire en Curaçao was er in 1997 een enorme groei in de emigratie. Sint Eustatius had in dat jaar zelfs een emigratie-overschot. Voor beide eilanden echter is een positief migratiesaldo meer regel dan uitzondering. Het effect van de Medical School is duidelijk te zien in het immigratiecijfer van Saba.

In de census 2001 werd de vraag gesteld hoe lang men van plan was op het eiland te blijven. Tabel 5 laat zien dat zes procent van de Antilliaanse bevolking aangaf van plan te zijn vijf jaar of minder op de eilanden te willen blijven. 45 procent wist niet wat zij van plan was te doen. Van degenen die van plan waren binnen vijf jaar te migreren is 23 procent 14 jaar en jonger en 64 procent in de leeftijdscategorie 15-45 jaar.

In een onderzoek uit 1999 (tabel 6) dacht 20 procent van de bewoners van de Benedenwindse Eilanden en 36 procent van de Bovenwindse Eilanden er aan om te emigreren. Een op de tien personen dacht er aan om binnen een jaar te emigreren. Van de potentiële emigranten blijkt de helft een middelbare opleiding te hebben, en een kwart een hogere opleiding. Het resterende kwart heeft dus een lagere opleiding. Vergeleken met het opleidingsniveau van de totale bevolking valt op dat het vooral meer hoger opgeleiden zijn die willen vertrekken.

De geregistreerde emigratiestromen daarna geven aan dat het niet alleen bij plannen alleen is gebleven. Verwacht mag worden dat de “brain-drain” inderdaad heeft plaatsgevonden.

De uitkomsten van de census, afgeleid van de vraag hoe lang men van plan is in de Nederlandse Antillen te blijven wonen, doen vermoeden dat degenen die achterbleven veel minder geneigd zijn te emigreren.

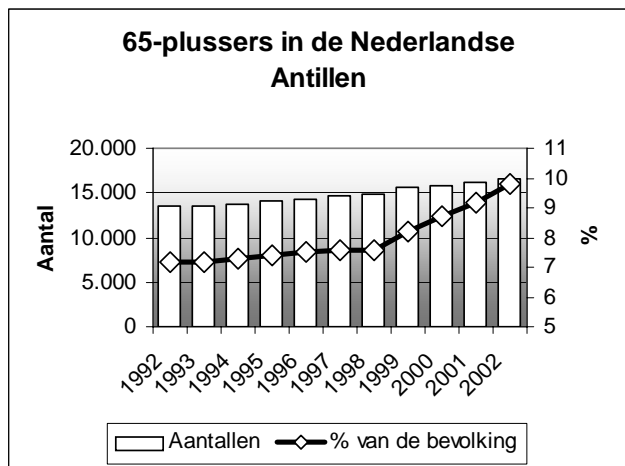
De emigratie van de laatste jaren betrof vooral jongeren. Tabel 8 laat zien dat van de Antillianen die naar Nederland vertrokken 38 procent jonger was dan twintig jaar, en 62 procent zelfs jonger dan dertig.

Vergrijzing

Hoewel de vergrijzing zich decennialang heeft aangekondigd, is in de negentiger jaren de bevolking in de oudere leeftijdsklassen sneller toegenomen dan de totale bevolking. In de Nederlandse Antillen is dus sprake van vergrijzing (tabel 7). In 1998 was 7,6 procent van de bevolking 65 jaar en ouder. In 2002, vier jaar later, steeg dit naar 9,8 procent. Bevolkingsvoorberekeningen tonen aan dat dit proces van vergrijzing zich in de komende twintig jaar zal versnellen¹.

Belangrijke oorzaak van de vergrijzing is de gedaalde vruchtbaarheid van Antilliaanse vrouwen. De recente emigratie, en dan vooral van jongeren, heeft het aandeel ouderen in de laatste jaren versneld doen toenemen.

Voorals in Curaçao speelt vergrijzing een grote rol. Begin 1992 woonden er 11.479 personen van 65 jaar en ouder. Dat was toen 8,0 procent van de bevolking. Tien jaar later in 2002, was dat 11,4 procent.

In Sint Maarten is het desbetreffende percentage veel lager. In 1992 kwam het percentage uit op 2,9. In 2001 bleek dit percentage minime te zijn toegenomen tot 3,0. Dit weerspiegelt de invloed van de instroom van arbeidsactieve personen in deze jaren.

In Bonaire daalde het aandeel 65-plussers vanaf 1992 van 8,1 naar 6,6 in 1998, om vervolgens weer toe te nemen naar 7,6 procent in 2001.

In Saba daalde het aandeel 65-plussers van 11,4 procent in 1992 naar 9,9 procent in 1997. In 2001 is het percentage wederom gestegen naar 10,9. Het betreffende percentage daalde in Sint Eustatius van 9,0 in 1992 naar 7,4 in 1997 om vervolgens in 2001 te stijgen naar 8,7 procent.

In een eerdere publicatie is al melding gemaakt dat de migranten voornamelijk kinderen en jongere personen in de arbeidsactieve leeftijdsgroep (15-64 jaar) betreffen en dat een deel hiervan studenten zijn die na hun middelbare school opleiding elders hun studie voortzetten, waarmee ook de "dip" in de bevolkingspiramide voor de leeftijdsklasse 15-24 jaar voor de meeste eilanden verklaard wordt.

¹ Zie bijvoorbeeld "Aantal zestigplussers stijgt explosief, bevolkingsontwikkelingen op langere termijn"; Modus Statistisch Magazine, jaargang 3 nummer 3 (september 1998).

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

Belangrijk gevolg van deze vergrijzing is de toenemende claim die de ouderen op de algemene middelen zullen leggen. De ouderdomsuitkeringen (AOV, pensioen) zullen door een steeds kleiner wordende arbeidsactieve groep moeten worden opgebracht. Verslechterende economische omstandigheden, resulterende in hoge aantallen werklozen, en de zojuist vermelde "braindrain" maken dit probleem alleen maar groter. Verder zal rekening gehouden moeten worden met hogere uitgaven aan ziektekosten en speciale huisvesting.

Relatie migratie en arbeidsmarkt

In de algemene opinie wordt ervan uitgegaan dat de omvangrijke migratiestromen van de laatste jaren veroorzaakt worden door de slechte economische perspectieven in de Nederlandse Antillen, en de grote aantrekkingskracht van de Nederlandse economie, waar de vraag naar arbeid groot is.

Het genoemde onderzoek van de Permanente Commissie voor Bevolkingsvraagstukken wijst ook in de richting van betere kansen op de arbeidsmarkt, en betere sociale voorzieningen. Deze uitkomsten waren overigens vooral geldig voor de onderzochte bevolking op de Benedenwindse Eilanden. Migratiemotieven liggen voor de Bovenwinden anders. Daar gaat het vooral om personen die naar hun land van herkomst terug willen keren.

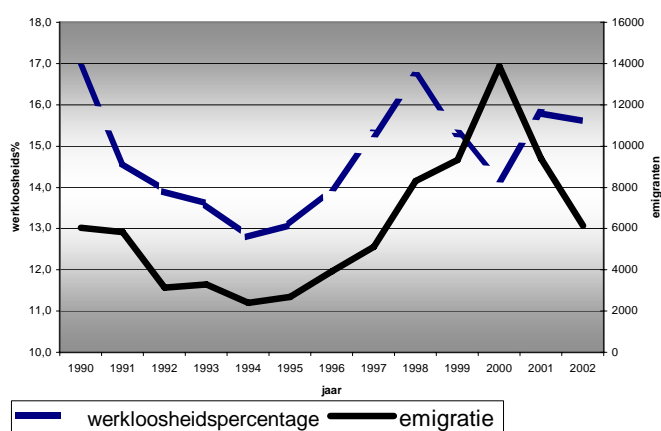
In een in 1998 verschenen artikel in Modus² is de relatie tussen de arbeidsmarktsituatie en de migratie onderzocht aan de hand

van ontwikkelingen in Curaçao. Daaruit kwam naar voren dat er een hoge mate van correlatie bestaat tussen de werkloosheid en de migratie. Bij stijgende werkloosheidspercentages neemt de emigratie toe, en de immigratie af. Het omgekeerde is het geval bij dalende werkloosheidscijfers.

In de grafiek is de relatie tussen het werkloosheidspercentage en de emigratie met recente cijfers aangevuld. De migratiecijfers voor 2002 zijn geschat.

Terwijl het werkloosheidspercentage piekt in 1998 is dit voor de emigratie het geval in 2000. Er lijkt een vertragingmechanisme te bestaan tussen de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de emigratie.

Relatie werkloosheid en emigratie, Curaçao

² Migratiestromen en Arbeidsmarktontwikkelingen in Curaçao"; Modus Statistisch Magazine, jaargang 3 nummer 3 (september 1998).

1.2 Arbeidsmarkt

Het werkloosheidspercentage in Curaçao is de laatste jaren aan het schommelen. Het daalde van 16,8 procent in 1998 naar 14,2 procent in 2000, om in januari 2001 (census) te stijgen naar 15,8 procent. In 2002 kwam het uit op 15,6 procent. Het werkloosheidspercentage voor vrouwen is hoger dan dat van mannen.

Zowel bij mannen als vrouwen ziet men in de loop van de negentiger jaren een dalende trend. In 1995 steeg het percentage bij vrouwen, maar één jaar later kwam dit percentage ook bij de mannen hoger uit. Voor beiden zetten de schommelingen zich daarna voort (tabel 9).

In deze periode bleef het jeugdwerkloosheidspercentage (personen in de leeftijd van 15 tot en met 24 jaar) opvallend hoog ten opzichte van het algemene percentage, een tweemaal zo hoog percentage als gemiddeld. In 1990 was meer dan eenderde deel van de beroepsbevolking in deze leeftijdsklasse werkzoekend. Na een dalende trend kwam de jeugdwerkloosheid in 1998 weer op dit niveau terecht, om daarna te gaan schommelen. Ondanks een lichte daling t.o.v. 1998 was het jeugdwerkloosheidspercentage in 2002 nog steeds meer dan een derde deel van de jongere beroepsbevolking.

Voor Bonaire bedroeg het werkloosheidspercentage in 2002 11,6 procent. Dat is behoorlijk hoger dan de voorgaande meting in 2001, toen een percentage van 9,1 werd gemeten, en een verdubbeling ten opzichte van eerdere meetmomenten (1996: 6% en 2000: 5,5%). Deze ontwikkeling kan niet los gezien worden van de economische teruggang op dit eiland.

Voor de laatste jaren daalde het binnenlands product van Bonaire sterk. Zowel in 2000 als in 2001 betrof het een reële daling van circa 8 procent, met nog eens een afname van drie procent in 2002.

Voor Sint Maarten gold in 1997 een werkloosheidspercentage van 17,2 procent. In 1996 daalde het binnenlands product van Sint Maarten reëel met 2,5 procent, onder meer door de vernielingen die orkaan Luis dat jaar veroorzaakte. Ook in latere jaren werd Sint Maarten door orkaangeweld getroffen, hetgeen verdere negatieve invloeden op de economie heeft gehad.

Eind januari 2001 (census) bedroeg het werkloosheidspercentage 12,9 procent. Vergeleken met de voorgaande meting, 1997 is dit een daling met ruim 4 procentpunten. De resultaten van het in maart 2003 uitgevoerde arbeidskrachtenonderzoek zullen aangeven of deze verbetering op de arbeidsmarkt bestendig zal worden.

Per 29 januari 2001 bedroeg het werkloosheidspercentage in Sint Eustatius 8,5. Ten opzichte van census 1992 is dit een verdubbeling. Terwijl het aantal werkenden in 9 jaar tijd met 27 procent steeg, was het aantal werkzoekenden bijna twee zeer zoveel als in 1992.

In Saba steeg het werkloosheidspercentage van 4,2 in 1992 naar 6,1 in 2001. Door een stijging in het aantal werkenden en werkzoekenden met respectievelijk 14 en 43 procent, steeg de beroepsbevolking in de betreffende periode.

1.3 Onderwijssituatie

De totale uitgaven van de overheid (land- en eilandsoverheden tezamen) aan onderwijs bedroegen in 2000 7,2 procent van het bruto binnenlands product. In voorgaande jaren was dat percentage vrijwel gelijk. Een qua welvaart vergelijkbaar Caribisch land met dezelfde onderwijslasten is Barbados (7,3%). Daarentegen zijn de percentages voor de Bahamas (3,6%) en Trinidad and Tobago (4,0%) opmerkelijk lager³.

Ter vergelijking: in Nederland bedraagt het overeenkomstige percentage 5,1 .

De kosten van onderwijs zijn in de Nederlandse Antillen dus relatief hoog. Die komen voor het grootste deel voor rekening van de eilandsoverheden. Sint Maarten gaf in 2000 circa 30 procent van haar totale overheidsuitgaven uit aan onderwijs. Voor Curaçao, Bonaire en Sint Eustatius bedroeg het percentage in dat jaar ruim 20%. Saba geeft ongeveer een kwart van haar begroting uit aan onderwijs⁴

Tegenover deze in vergelijking met Nederland hogere kosten van onderwijs staan, eveneens in vergelijking met Nederland, lagere resultaten.

In Nederland heeft in 2001, 13 procent van de bevolking een opleiding op ten hoogste lagere school genoten. Daar heeft 65 procent een opleiding op middelbaar niveau (26% op lager middelbaar en 39% op hoger middelbaar niveau), en 21 procent een opleiding op hoger niveau⁵.

In de Nederlandse Antillen blijkt 40 procent van de bevolking een opleiding op ten hoogste lagere school heeft gehad. Een middelbare opleiding werd door 50 procent afgerond (35% lager middelbaar en 15% hoger middelbaar), en een hogere opleiding werd door 10 procent van de bevolking voltooid (tabel 11).

Een vergelijking van het opleidingsniveau van de Antilliaanse bevolking in 1992 en 2001 laat zien dat er geleidelijk aan sprake is van een verbetering. In 2001 had 25% van de bevolking een diploma op havo-niveau of hoger, in 2001 was dit 17% (tabel 12).

Noot:

De geringe percentages hoger opgeleiden in de Nederlandse Antillen wordt deels verklaard doordat het grootste deel van de middelbare scholieren die een hogere opleiding willen volgen dit in het buitenland moeten doen. Een groot deel daarvan keert na afronding van de studie niet meer terug.

Drop-outs

De "drop-out" problematiek (het percentage van de niet-schoolgaande bevolking van 15 jaar en ouder dat geen diploma bezit van het voortgezet onderwijs) in de Nederlandse Antillen is groot⁶. De algemene drop-outratio kwam in 2001 uit op 42 procent. Curaçao scoorde 41,8 procent, en Bonaire 39,7. Daarmee blijven de Benedenwinden onder de resultaten van de Bovenwinden, waar Sint Maarten een drop-out ratio scoorde van 42,8,

³ Bron: "World Statistical Pocketbook", United Nations 2001.

⁴ CBS, Onderwijsuitgaven, voorlopige cijfers 2000

⁵ Bron: Statistisch Jaarboek CBS-NL, 2002

⁶ Deze dropoutcijfers zijn niet vergelijkbaar met het aantal schoolverlaters op jaarbasis.

Sint Eustatius 46,3 en Saba 48,6. Tussen 1992 en 2002 daalde het drop-outpercentage voor de Nederlandse Antillen van 51,4 naar 42 procent. Absoluut gezien betekende dit voor de Antillen een afname van 65.154 personen in 1992 naar 48.420 personen in 2001 (tabel 13).

De jeugddrop-out ratio (personen 15-24 jaar) bedraagt in 2001 43,6 procent vergeleken met 46,9 in 1992.

Absoluut gezien nam het aantal jeugdige drop-outs af van 7.602 personen in 1992 naar 3.792 personen in 2002. De bevolking in deze leeftijdsgroep nam in deze periode af met bijna 50 procent.

Naast schooluitval worden de onderwijsresultaten ook gekenmerkt door hoge percentages zittenblijvers. Van de leerlingen van de zesde klassen van de basisscholen in Curaçao blijkt 58 procent een of meerdere keren te zijn blijven zitten.⁷

Analfabetisme

In de Nederlandse Antillen is nooit onderzoek gedaan naar zogenaamd “functioneel analfabetisme”: het zodanig beheersen van de functies rekenen, schrijven en lezen, dat daarmee een bevredigend functioneren in de maatschappij kan worden bewerkstelligd. Het CBS hanteert een proxy-methode voor de kwantificering van het analfabetisme. Volgens gangbare internationale definities wordt iemand als analfabeet beschouwd indien deze niet tenminste drie jaren basisonderwijs heeft voltooid. Volgens die definitie komt het percentage analfabeten voor de Antillen in 2001 uit op 3,5 procent. In 1992 was dit 4,8 procent (tabel 14). Eilandelijk gezien schommelde het analfabetisme in 2001 tussen de 2,2 procent (Sint.Eustatius) en de 3,9% (Sint Maarten).

1.4 Sociale indicatoren

PP-kaarten

In 2001 hadden 29.112 personen in Curaçao een PP-kaart; dit komt neer op 22,8% van de plaatselijke bevolking. Vergeleken met het jaar 2000 is dit percentage vrijwel gelijk (23%) gebleven. Dat betekent dat de overheid van Curaçao de ziektekosten van bijna een kwart van de bevolking voor haar rekening neemt. Op Bonaire waren in 2001 1.466 (14,5%) PP-kaarthouders; op St. Eustatius 215 (9,4 %); op Saba 206 (14,9%) en op St. Maarten 562 (1,8%). St. Maarten heeft relatief gezien het minst aantal PP-kaartbezitters. Voor de Antillen als geheel geldt dat 18,3 procent van de totale bevolking recht heeft op vrije medische voorzieningen a.g.v. de PP-regelingen. Daarnaast vergoeden de eilandsoverheden ook ten minste 90 procent van de ziektekosten van hun ambtenaren en hun familieleden tegen een geringe ziektekostenpremie. Ook de Landsoverheid kent een dergelijke ziektekostenregeling voor haar ambtenaren. Een belangrijk deel van de kosten van de gezondheidszorg wordt dus door de overheid gedragen

“Gender” problematiek

In 37,8 procent van de huishoudens in de Nederlandse Antillen staat een vrouw aan het hoofd. Per eiland zijn de percentages als volgt: Bonaire 30,2, Curaçao 39,6, Sint Maarten 34,3, Saba 31,7 en Sint Eustatius 34,7 (tabel 16).

⁷ Bron: Departement van Onderwijs

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

Opvallend kenmerk van huishoudens met een vrouwelijk hoofd is het relatief lage huishoudinkomen. In 2001 bedroeg het gemiddeld huishoudinkomen in de Nederlandse Antillen voor huishoudens met een vrouw aan het hoofd 2.415 gulden per maand, tegenover 4.327 gulden voor huishoudens met een mannelijk hoofd. Uit een artikel in Modus omtrent armoede in de Nederlandse Antillen⁸ blijkt dat de vrouwelijke hoofden van huishoudens oververtegenwoordigd zijn in de armste huishoudens.

Er zijn verschillende redenen voor deze inkomensachterstand, die onderling ook verband met elkaar houden. Het opleidingsniveau van vrouwelijke hoofden blijft achter bij de mannelijke hoofden. Ze zijn vaker dan mannelijke hoofden van huishoudens economisch niet-actief of werkzoekend. Vaak gaat het om ongehuwde moeders die voor wat betreft hun inkomen afhankelijk zijn van uitkeringen en laag betaalde banen.

Tienermoeders

Van het totaal aantal geboortes die in de Nederlandse Antillen plaatsvinden betreft het voor 11 procent (in 2000) moeders die jonger zijn dan 20 jaar. Dit percentage is in de loop van de negentiger jaren nauwelijks veranderd. Opvallend hierbij is het percentage voor Sint Maarten, dat beneden het landelijk gemiddelde ligt, evenals dit voor de laatste jaren ook geldt voor Saba.

Voor Curaçao is het percentage geboorten uit tienermoeders in de loop van de negentiger jaren vrij constant gebleven. Bonaire en Sint Eustatius hebben de hoogste percentages (tabel 17/18).

Vergeleken met Nederland kan het percentage geboorten uit tienermoeders als hoog worden aangemerkt. In Nederland komt het percentage uit op 1. Per honderd geboorten is één moeder jonger dan 20 jaar. Volgens het CBS-NL trad in de jaren zeventig een forse daling op in het percentage geboorten uit tienermoeders en kan deze daling grotendeels worden toegeschreven aan de bekendheid met en de toepassing van voorbehoedsmiddelen en de ruime mogelijkheden tot onderbreking van de gewenste zwangerschap⁹.

Opmerkelijk is het aantal tienergeboorten uit Antilliaanse en Arubaanse vrouwen in Nederland. Dit percentage komt uit op 5,5, beduidend hoger dan het Nederlandse gemiddelde, maar de helft lager dan in de Antillen zelf. Ook hier blijkt dit percentage in de loop van de negentiger jaren, net als in de Antillen, nauwelijks te zijn veranderd.

Nederland vormt overigens een uitzondering in internationaal verband bekeken. De vruchtbaarheid van meisjes in de leeftijd van 15 tot en met 19 jaar bedraagt daar jaarlijks 3 geboorten per 1.000 meisjes. Het vergelijkbare cijfer voor Antilliaanse en Arubaanse vrouwen in Nederland bedraagt 30 per 1.000.

In Engeland komt deze vruchtbaarheid eveneens uit op 30, in de Verenigde Staten op 60. Ook in de overige Europese landen en in het Caribische gebied is de vruchtbaarheid van tienermoeders hoog.

⁸ "Inkomensverdeling en armoede in de Nederlandse Antillen", in Modus Statistisch Magazine, jaargang 4 nummer 2 (december 1999).

⁹ Zie: "Lichte toename aantal tienermoeders; Allochtonen oververtegenwoordigd"; in Index nr. 2, (januari 2000), Centraal Bureau voor de Statistiek.

Als toegang tot voorbehoedsmiddelen en abortus een verklarende factor is voor het kleine aantal tienermoeders in Nederland, dan kan dit wellicht ook het verschil voor Antilliaanse tienermoeders in Nederland en in de Antillen verklaren. Dat het verschil tussen aantallen Antilliaanse tienermoeders en autochtone tienermoeders blijft bestaan duidt op andere oorzaken die mede een rol spelen. De eigen cultuur en gebruiken kunnen van invloed zijn. Zo heeft bijvoorbeeld de hoge vruchtbaarheid van Turkse tienermeisjes (in Nederland en in Turkije zelf) alles te maken met de jonge leeftijd waarop deze trouwen en een gezin stichten.

Criminaliteit en rechtspleging

In 1997 gaf de Landsoverheid 132 miljoen gulden (gewone dienst) uit aan handhaving van de openbare orde en veiligheid. Dat is 20 procent van de totale uitgaven.

Alleen al aan de strafgevangenis werd in dat jaar 24 miljoen gulden uitgegeven. In 1991 was dat nog geen 15 miljoen (tabel 22).

Hoewel de beschikbare gegevens (aangegeven misdrijven) van jaar op jaar fluctueren, lijkt met name geweldsmisdrijven een stijgende tendens te tonen (tabel 19-21).

Ook overtredingen van de opiumwet tonen een stijgende lijn. Spectaculair zijn de recentere cijfers over aanhoudingen in verband met drugstransporten. In 1997 werden in Curaçao 119 aanhoudingen verricht. Twee jaar later was dit aantal opgelopen tot 270.

Ook het aantal strafrechtzaken schijnt toe te nemen. In 1998 bedroeg het aantal uitgesproken vonnissen circa 450. In 2000 was dit aantal opgelopen tot ruim 650. In 1998 was de verdeling tussen mannen en vrouwen respectievelijk 92 en 8 procent. In 2000 was de verhouding 86 en 14 procent.

In april 1998 waren 450 personen in de strafgevangenissen opgenomen¹⁰. Een kwart van hen was elders (buiten de Nederlandse Antillen en Aruba) geboren. Meer dan 90 procent van de gevangenisbevolking is man.

1.5 Inkomens en koopkracht

Minimumlonen

Per 1 augustus 2001 zijn voor alle eilanden van de Antillen bruto minimumlonen vastgesteld voor alle economische sectoren. Alle minimumlonen worden in een minimum-uurloon uitgedrukt. Behalve voor de categorie huishoudelijk personeel zijn de minimumlonen gelijkgebleven, conform de laatste aanpassing in 1996. Sinds 1 februari 1996 bedraagt het minimumloon voor een industriewerknemer in Curaçao en Saba 1.000 gulden, in Bonaire 1.039,30 gulden, in Sint Eustatius 950 en in Sint Maarten 1.100 gulden per maand (tabel 23).

Het minimum-uurloon voor huishoudelijk personeel van 21 jaar en ouder steeg in Bonaire in augustus 2001 met 10,5 procent, van Naf. 3.89 naar Naf. 4.30, in Curaçao met 13 procent, in Saba met 2 procent, in Sint Eustatius met 4 procent en in Sint Maarten met 12 procent. Bij een werkweek van 22 uur en meer komt het neer op een maandloon van Naf. 744,76 gulden in Bonaire, Naf. 720,51 in Curaçao, Naf. 850, 41 in Saba, Naf. 822,70 in Sint Eustatius en Naf. 924,89 in Sint Maarten.

¹⁰ Er zijn geen recentere cijfers beschikbaar

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

Voor alle eilanden zijn bedoelde stijgingen in de periode van 1990 tot en met 2001 achtergebleven bij de toename van de kosten van levensonderhoud.

Het reële minimumloon, gecorrigeerd voor veranderingen in het consumenten prijsindexcijfer, is in deze periode van 12 jaar gedaald, in Curaçao en Bonaire met respectievelijk 18 en 15 procent. In Sint Maarten bedroeg de vergelijkbare daling 5 procent.

Onderstandsuitkeringen

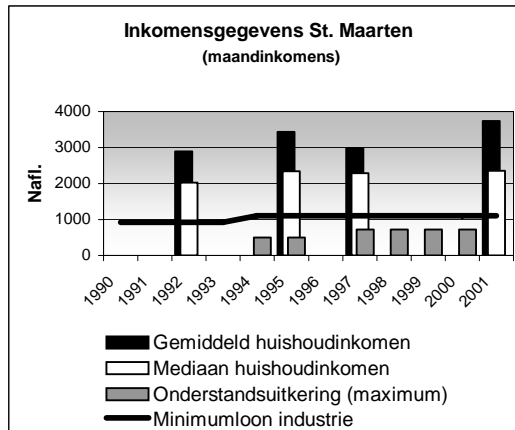
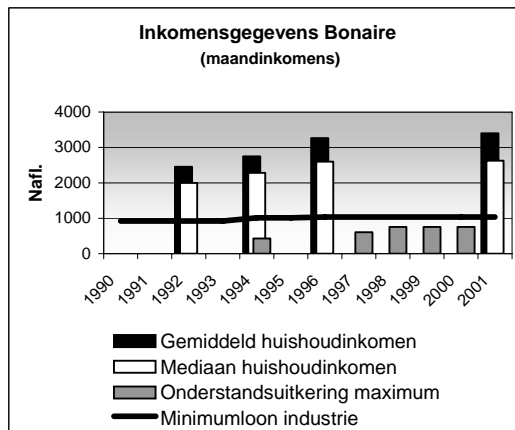
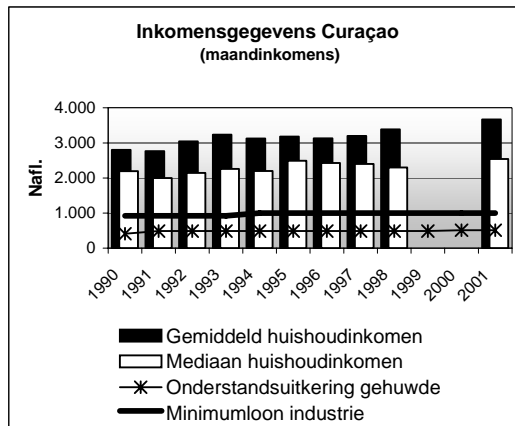
In 2000 werd de onderstandsuitkering voor gehuwden in Curaçao met 4,9 procent verhoogd naar 511,88 gulden per maand, en voor ongehuwden met 5 procent naar 295,75. De laatste wijziging was in 1991. Door de tussen 1990 en 2001 opgetreden inflatie is de uitkering in reële termen in 2001 evenwel geringer dan in 1990 (tabel 24).

De hoogte van de uitkeringen verschillen per eiland. In Sint Maarten bedraagt de maximale uitkering 721 gulden, en de minimumuitkering 505 gulden per maand (1998). In de laatste jaren zijn deze bedragen flink opgetrokken. Dit laatste geldt ook voor Bonaire, maar dan alleen voor de maximumuitkering, die in stappen verhoogd werd van 433 gulden in 1994 naar 606 in 1996 en vervolgens naar 756 gulden in 1998 en 814 in 2001. De minimale uitkering bleef op dit eiland in deze periode staan op 260 gulden per maand.

In Saba en Sint Eustatius zijn de onderstandsuitkeringen de laatste jaren weinig veranderd.

In Saba werd het maximumbedrag in 1995 verhoogd van 291 naar 433 gulden per maand, en bleef sedertdien ongewijzigd.

In datzelfde jaar werd in Sint Eustatius de minimumuitkering gewijzigd van 65 naar 87 gulden. Drie jaar later in 1998 werd de maximale uitkering opgetrokken van 217 naar 325 gulden per maand.

Huishoudinkomen en koopkracht

Het gemiddelde huishoudinkomen bedroeg in Curaçao in 2001 3.597 gulden per maand (tabel 25). Dat is een nominale stijging ten opzichte van het gemiddelde uit 1990 (2.801 gulden) van 28 procent. Gecorrigeerd voor prijsontwikkelingen blijkt het huishoudinkomen in deze periode van twaalf jaar op peil te zijn gebleven. In 2001 was het reële huishoudinkomen met nog geen procent gestegen ten opzichte van 1990.

Een additioneel inzicht in de ontwikkelingen van de huishoudinkomens in Curaçao wordt verkregen uit het mediane inkomen. Het mediane huishoudinkomen is dat inkomen waarbij de helft van het aantal huishoudens een lager maandinkomen hebben, en de andere helft een hoger.

Dit mediane inkomen bedroeg in 1990 2.192 gulden. In 1995 was dit mediane inkomen overigens hoger (2.490 gulden), en is sedertdien gedaald om vervolgens in 2001 te stijgen naar 2.540.

In tegenstelling tot het gemiddelde inkomen is het mediane inkomen in reële termen uitgedrukt tussen 1990 en 2001 gedaald, en wel met 11 procent.

Indien de ontwikkeling van het reële mediane inkomen wordt vergeleken met die van het gemiddelde reële inkomen, dan moet de conclusie luiden dat alleen huishoudens met hogere inkomens hun reële inkomen op peil hebben kunnen houden, terwijl huishoudens met lagere inkomens er in koopkracht op achteruit zijn gegaan.

Voor de andere eilanden zijn voor slechts enkele jaren gegevens over het huishoudinkomen beschikbaar. Volgens vergelijkbare onderzoeken was het huishoudinkomen in Bonaire in 1992 gelijk aan 2.453 gulden per maand. In 1996 steeg dit met ruim 30 procent naar 3.264 gulden. In 2001 kwam het huishoudinkomen uit op 3.371. De ontwikkeling voor de tussenliggende jaren is niet bekend, daar informatie hierover ontbreekt. In de periode 1992–1996 hebben huishoudinkomens zich ook reëel gunstig ontwikkeld (stijging van 20%). In 2001 echter is t.o.v. 1996 sprake van een daling in het reële inkomen.

Het mediane inkomen in Bonaire steeg van 2.600 gulden in 1992 naar 2.600 gulden in 1996, om vervolgens nog een lichte toename te kennen tot 2.628 in 2001. Ook reëel steeg het mediane inkomen tussen 1992 en 1996, maar daalde zij tussen 1996 en 2001. De aanvankelijk gunstige economische ontwikkelingen in Bonaire in de periode tot 1996 en de teruggang in latere jaren zijn hier ongetwijfeld debet aan.

Het gemiddelde huishoudinkomen in Sint Maarten vertoonde tussen 1992 en 2002 schommelingen. In 2001 bedroeg het gemiddelde huishoudinkomen 3.749 gulden per maand. Vergeleken met 1997 is dit een stijging van 25 procent. Correctie voor de gestegen kosten van levensonderhoud laat ook een gunstige ontwikkeling zien van een stijging van circa 20 procent t.o.v. 1997. Tussen 1995 en 1997 daalde het gemiddelde inkomen echter nominaal en reëel, ongetwijfeld onder invloed van de effecten van de orkaan Luis in 1996.

In Sint Maarten deed zich met betrekking tot het mediane inkomen en de relatie hiervan met het gemiddelde huishoudinkomen een aan Curaçao tegengestelde ontwikkeling voor. Het mediane inkomen steeg tussen 1992 en 1998 veel sneller dan het gemiddelde inkomen, en dit bleef reëel gezien in deze periode vrijwel gelijk. Dat betekent dus dat in Sint Maarten vooral de huishoudens met hogere inkomens een daling van hun koopkracht

hebben moeten incasseren. Na 1997 kwam er verandering in de trend. Zowel het gemiddelde als reëel gemiddelde huishoudinkomen namen in de periode tot 2001 behoorlijk toe, terwijl het mediane inkomen zeer gering steeg en in reële zin zelfs terugliep.

Internationale vergelijking

De Nederlandse Antillen hebben tot nu toe niet deelgenomen in het “*International Comparison Project (ICP)*”, het globale koopkrachtpariteitenprogramma van de Wereldbank. Binnen dit programma wordt het Nationale Inkomen c.q. het Nationale Product op details gecorrigeerd voor koopkrachtverschillen tussen landen onderling, en ten opzichte van een referentieland. Met een dergelijk systeem wordt het mogelijk de koopkrachtverschillen in nationale inkomens duidelijk te laten worden. Dat geeft een beter zicht in welvaartsverschillen tussen landen dan wanneer zoals gebruikelijk alleen gecorrigeerd wordt voor wisselkoersverschillen.

Enig inzicht in koopkrachtverschillen tussen de Curaçao en Aruba en Nederland is te verkrijgen uit het onderzoek dat het Nederlandse Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS-NL) in 2001 in opdracht van het Ministerie van Defensie heeft uitgevoerd naar koopkrachtverschillen. Dit onderzoek was speciaal gericht op defensiepersoneel dat in Curaçao en Aruba is gestationeerd. Het onderzoek richtte zich op verschillen in kosten van uitgavenpatronen van deze groep. Niet opgenomen hierin waren de kosten van huisvesting en medische zorg. Het resultaat kan als indicator dienen voor koopkrachtverschillen tussen Nederland en Curaçao.

Het CBS-NL zegt hierover¹¹

“Zowel Curaçao als Aruba blijken voor Nederlanders relatief dure verblijfplaatsen. In de periode april 2001 is voor Nederlanders het verblijf op Curaçao duurder geworden dan op Aruba. In april 2001 waren op Aruba gemiddeld 111,7 Arubaanse guldens nodig om een goederen- en dienstenpakket aan te schaffen dat in Nederland toen fl. 100,- kostte. Op Curaçao was dit 117,6 Nederlands Antilliaanse guldens. Met andere woorden: de koopkrachtpariteit Aruba-Nederland was in april 111,7 en de pariteit Curaçao-Nederland was 117,6. Met name de energie- en waterprijzen hadden een enorm effect op de prijsverhoudingen. In april 1999 was de koopkrachtpariteit op Aruba en Curaçao respectievelijk 115,5 en 114,1. Aruba is t.o.v. 1999 wat goedkoper geworden, terwijl Curaçao duurder is geworden. Zoals gezegd (...) is het volledige Nederlandse consumptiepakket exclusief huren, huurwaarden en verzekerde medische verzorging in het onderzoek betrokken. “

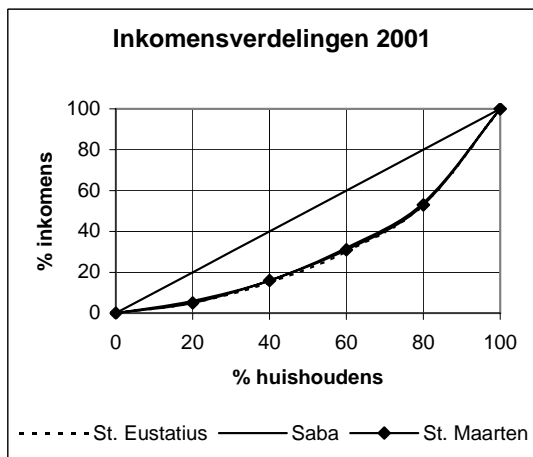
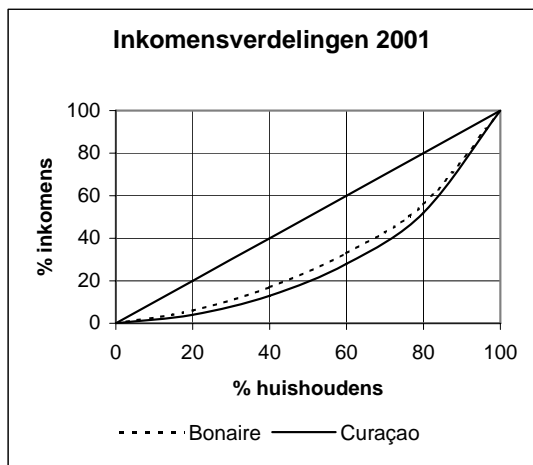
Indien ook nog eens rekening wordt gehouden met wisselkoersverschillen, dan blijkt dat ten tijde van het onderzoek een vergelijkbaar pakket goederen en diensten in Curaçao 32 procent duurder was dan in Nederland, uitgedrukt in Nederlandse guldens.

Door extrapolatie van deze cijfers met recente prijsontwikkelingen in beide landen en wisselkoersveranderingen tussen de Euro en de Dollar, zou nu, in april 2003, de koopkrachtpariteit Curaçao – Nederland zijn gedaald tot 113,1 en zou het verschil, rekening houdende met wisselkoersverschillen, terugvallen van 32 naar 7 procent..

¹¹ “Prijsvergelijking Curaçao – Nederland en Aruba – Nederland, april 1999”, Centraal Bureau voor de Statistiek, 27 juli 1999.

Inkomensverdeling

Op basis van een door de "Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD)" ontwikkelde, en onder andere door Eurostat, het statistische bureau van de Europese Gemeenschap, gebruikte methode¹² is de verdeling van de huishoudinkomens voor de Nederlandse Antillen en voor de afzonderlijke eilanden berekend voor het jaar 2001 (census).

Een maatstaf voor de inkomensverdeling levert de vergelijking van de inkomens-aandelen van de armste en de rijkste huishoudens op. Huishoudens worden daarbij in 20 procent groepen ingedeeld, waarbij de eerste groep gevormd wordt door de 20 procent huishoudens met het minste inkomen, en de vijfde en laatste groep bestaat uit de 20 procent huishoudens met het meeste inkomen.

Volgens tabel 26 heeft in Curaçao de rijkste (hoogste 20 %) van de huishoudens een inkomensaandeel dat 11,4 maal zo groot is als dat van de armste (laagste 20%) huishoudens. In Bonaire is diezelfde verhouding 7,5. De overige eilanden zitten tussen deze twee uitersten. Voor de Nederlandse Antillen komt de verhouding uit op 10,7.

In Nederland is de inkomensongelijkheid in 1999 gering. De verhouding van het inkomensaandeel tussen de rijkste en armste groep is 4,5. De rijkste Nederlanders hebben in 1999 3 ½ keer zoveel kunnen besteden als de armsten¹³.

De inkomensverdeling in de Nederlandse Antillen is schever dan in Nederland. Vooral Curaçao draagt aan de scheefheid bij. Indien ook nog eens de welvaartsverschillen tussen Nederland en de Nederlandse Antillen worden meegenomen, dat betreft de eerder genoemde koopkrachtverschillen in combinatie met het verschil in per capita inkomen¹⁴, dan wordt duidelijk dat de armere huishoudens in

¹² Zie artikel "Inkomensverdeling en armoede in de Nederlandse Antillen", in Modus Statistisch Magazine, jaargang 4 nummer 2 (december 1999).

¹³ Uit: Nederland langs de Europese meetlat, blz. 18/19; een publicatie van CBS-Nederland.

¹⁴ Het per capita Bruto Binnenlands Product was in 2001 US\$ 23.785 voor Nederland, en US\$ 15.185 voor de Nederlandse Antillen, volgens de online United Nations Statistics Division Database, en recentere berekeningen van het CBS.

de Nederlandse Antillen het verhoudingsgewijs moeilijker hebben dan die in Nederland (d.w.z. minder koopkracht).

Uit tabel 27 blijkt dat 20 procent van de Antilliaanse huishoudens per januari 2001 een bruto maandinkomen heeft van niet meer dan 1.000 gulden. Per eiland variëren de percentages tussen 15 (Bonaire) en 21 (Curaçao). Sint Eustatius scoort 19 procent en Sint Maarten en Saba beiden 17 procent (tabel 27).

1.6 Kenmerken van armere huishoudens

Een kenmerk van armere huishoudens is dat hier vaker een vrouw aan het hoofd staat. Bij 58 procent van deze armere huishoudens staat een vrouw aan het hoofd, terwijl dat voor 32 procent van de overige huishoudens geldt.

Normaliter zijn deze huishoudens groter dan de overige huishoudens. Een armer huishouden bestond in 1997 gemiddeld uit 4,4 personen, terwijl dat aantal voor de overige huishoudens 2,9 is. In 2001 bestonden armere huishoudens gemiddeld uit 2,5 personen en de overige uit 3,1. Wellicht is door migratie enige verschuivingen opgetreden in de gezins-samenstellingen en -grootte.

De economische status van het hoofd van het huishouden verschilt opmerkelijk bij vergelijking van armere en overige huishoudens. Van de helft van de armere huishoudens (49%) is het hoofd niet-arbeidsactief. 37 Procent van de hoofden is werkzoekend. De rest, 14 procent, is werkend.

Van de hoofden van de overige huishoudens is 71 procent werkend, drie procent werkzoekend en 26 procent niet-actief.

Het opleidingsniveau van het hoofd van het huishouden verschilt eveneens tussen armere en overige huishoudens. Voor de hoofden van armere huishoudens geldt dat 44 procent van hen niet meer dan een lagere-schoolopleiding hebben gevolgd. Ruim de helft hiervan (52%) heeft deze opleiding niet voltooid. Voor de overige huishoudens geldt dat een vijfde deel (21%) van de hoofden ten hoogste een basisopleiding hebben genoten. 45 Procent heeft deze opleiding niet voltooid. Van de 79 procent die een overige opleiding heeft gevolgd, heeft 77 procent de opleiding voltooid. Bij de armere huishoudens is dit 60 procent.

De eilanden tonen hier en daar verschillen voor wat deze kenmerken betreft. De armere huishoudens in Bonaire, Saba en Sint Maarten hebben vaker een man aan het hoofd dan een vrouw; respectievelijk 55, 54 en 51 procent van deze huishoudens.

De algemene trend voor wat betreft de economische positie van het hoofd van de armere huishoudens is dat de meeste hoofden van armere huishoudens economisch niet-actief zijn. Alle eilanden behalve Sint Maarten en Sint Eustatius volgen deze trend. Hier zijn de meeste hoofden (64 en 53 procent) van armere huishoudens werkend. Daarentegen geldt voor alle eilanden dat van de overige huishoudens de meeste hoofden (variërend tussen de 65 en de 88 procent) werken.

Voor wat betreft het opleidingsniveau is er voor de armere huishoudens een verschil te zien tussen Curaçao, Bonaire en Sint Maarten enerzijds en Saba en Sint Eustatius anderzijds. Op de grotere eilanden heeft minder dan de helft niet meer dan een lagere-schoolopleiding gevolgd. Op de andere eilanden heeft zo'n 55 procent een lagere-schoolopleiding, al dan niet voltooid.

Op de Bovenwindse eilanden zijn huishoudens over het algemeen kleiner van omvang dan op de Benedenwinden.

1.7 Consumptieve bestedingen

Volgens het laatst gehouden budgetonderzoek (1995), besteedden huishoudens met de laagste inkomens gemiddeld 13.600 gulden per jaar aan consumptieve uitgaven. Ter vergelijking: de uitgaven voor alle huishoudens bedroeg gemiddeld 37.300.

De eilandelijke verschillen zijn groot. In Curaçao besteedden armere huishoudens gemiddeld 13.000 per jaar (versus gemiddeld 36.500 gulden voor alle huishoudens). Voor Bonaire was dat 7.700 (versus 31.600), voor Sint Maarten 17.100 (41.700), voor Saba 14.900 (38.900) en voor Sint Eustatius 11.400 (26.800).

Zeven jaar later, in 2002, zou voor hetzelfde pakket goederen en diensten dat arme huishoudens in 1995 aanschaffen, vanwege opgetreden prijsstijgingen 3.223 gulden meer moeten worden uitgegeven.

Indien gekeken wordt naar de uitgaven aan meest noodzakelijke goederen en diensten¹⁵ dan blijkt dat een gemiddeld huishouden daar in 1995 9.100 gulden aan besteedde. Dit bedrag kan niet beschouwd worden als een benadering van de armoedegrens. Dit cijfer geeft namelijk niet aan of aan alle basisbehoeften is voldaan. Een huishouden kan ook minder verantwoorde uitgaven doen.

Wat hier wel mee aangegeven kan worden is dat basisbehoeften meer dan gemiddeld in prijs zijn gestegen. De prijzen voor de meest noodzakelijke goederen en diensten stegen tussen 1995 en 2002 met 26,7 procent voor de armere huishoudens. De overige goederen en diensten werden 15,7 procent duurder (voor het totaalpakket bedroeg de toename in dezelfde periode 22,3 %).

1.8 Human Development Index

De Human Development Index (HDI) die door het United Nations Development Programme (UNDP) is ontwikkeld, beoogt een bijdrage te leveren aan het meten en vergelijken van welvaartsontwikkelingen. De algemeen gebruikte methode daarvoor, het per capita nationaal inkomen (of nationaal product, in het Engels: GDP per capita), levert een algemeen beeld van de economische prestatie van een land, maar geeft niet aan in hoeverre de bevolking daar werkelijk van profiteert. Om een beter inzicht te geven in de sociaal-economische aspecten van de welvaartsontwikkeling is het UNDP sedert 1990 begonnen met het ontwikkelen en berekenen van een aantal samengestelde indicatoren, die een beter inzicht moeten geven in de ontwikkeling van de mens. Een van die samengestelde indicatoren is de Human Development Index, HDI.

¹⁵ Over het algemeen voeding, huisvesting, kleding en schoeisel, bepaalde huishoudelijke artikelen, gezondheidszorg, persoonlijke verzorging, verzekeringen en vervoer (bus).

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

De HDI wordt geconstrueerd uit een drietal dimensies die betrekking hebben op de basis "capabilities" van de mens: een lang leven, hoge mate van kennis en een goede levensstandaard.

Daarvoor zijn drie variabelen gekozen om die dimensies te meten: overleven, opleiding en inkomen. Specifiek gaat het om vier basis-indicatoren:

1. overleven: levensverwachting bij de geboorte;
2. opleiding: alfabetiseringsgraad van volwassenen;
3. opleiding: de schoolparticipatiegraad; en
4. levensstandaard: het koopkracht gecorrigeerde per capita inkomen.

Ondanks het niet tot de beschikking hebben van het juiste cijfermateriaal, is een poging gedaan om de HDI ook voor de Nederlandse Antillen te berekenen, en wel voor het jaar 1995.

Daarvoor zijn bepaalde aannames gemaakt, en is met indirecte informatie gewerkt. Het is onbekend, en ook niet in te schatten, in welke mate deze extra berekeningen het resultaat van de werkelijkheid zal doen afwijken.

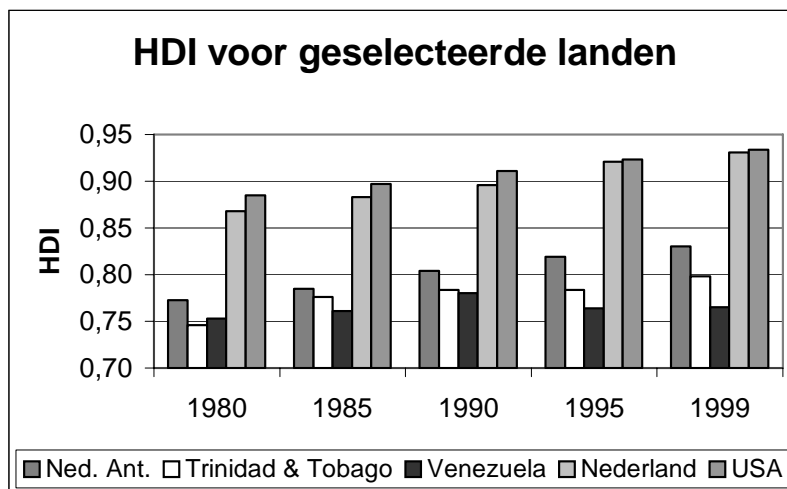
De HDI voor de Nederlandse Antillen kwam in 1995 uit op 0,819. In de rang-

schikking van UNDP komt ons land daarmee uit op een 40^e plaats, tussen Antigua and Barbuda en Trinidad and Tobago als andere Caribische landen in de UNDP rangschikking. Nederland staat op een 8^e plaats met een HDI van 0,921.

Met behulp van tijdreeksen en interpolaties is de HDI voor de Nederlandse Antillen teruggerekend voor voorgaande en vooruitberekend voor latere jaren. Daaruit blijkt dat de HDI in de loop van de tijd geleidelijk is gestegen. Met uitzondering van de alfabetiseringsgraad van volwassenen zijn de indicatoren waaruit de HDI is samengesteld, toegenomen.

Vergelijkbare stijgingen zijn ook te zien in de reeksen voor Trinidad en Tobago en Venezuela, twee landen in de regio waarvoor vergelijkbare reeksen beschikbaar zijn, en ook Nederland en de Verenigde Staten.

Naar schatting komt de Nederlandse Antillen in 1999 met een HDI van 0,830 uit op een plaats tussen Argentinië en Slowakije die respectievelijk op de 34ste en 35ste plaats staan¹⁶. Opvallend is de geringe stijging van de index voor Venezuela tussen 1995 en 1999. In feite is deze index na 1997 gaan dalen.

¹⁶ Human Development Report 2001, UNDP.

1.9 Probleemzones en – buurten

Voor Curaçao en Sint Maarten is een zone-/buurt-analyse gedaan waarbij een vijftal indicatoren in beschouwing is genomen, te weten het gemiddelde huishoudinkomen, werkloosheids- en jeugdwerkloosheidspercentage, schoolparticipatie van jongeren en analfabetisme. Uitgaande van het algemeen bevolkingsgemiddelde per indicator is telkens gekeken hoe ver de zones/buurten eronder of erboven zitten. De zones/buurten die het slechts scores zijn per indicator er uit gelicht en daarna naast elkaar gezet. De op basis van hun slechte score meest voorkomende zones/buurten zijn uiteindelijk er uitgehaald als probleemzones/-buurten. Curaçao telt meer dan 200 buurten. Vanwege de overzichtelijkheid is gekozen voor analyse op zoneniveau. Het resultaat is te zien in tabel 28 en 29.

Curaçao

Alle in tabel 28 opgenomen zones zitten voor wat het gemiddelde huishoudinkomen betreft beneden het gemiddelde voor Curaçao, variërende tussen de Naf. 1.929 en 1.149. De zones die het slechts scores op het gemiddelde inkomen zijn zones Fortuna en Scharloo.

Voor het werkloosheidspercentage geldt dat geen van de probleemzones onder het algemeen gemiddelde zit. Zone Fortuna heeft een werkloosheidspercentage van circa 36 procent. Dit is meer dan het dubbele van het algemeen gemiddelde van 15,7 procent. Zone Scharloo, Punda en Soto scoren ook zeer slecht met werkloosheidspercentages van respectievelijk 29, 28,9 en 26,9 procent.

De zones Lagun, Fortuna, Roosendaal, Scharloo, Soto, Punda en Leliënberg, kampen met extreem hoge jeugdwerkloosheidspercentages (werkloosheid onder de 15-24-jarigen) van tussen 66,7 en 43,2 procent.

De schoolparticipatiegraad van de leeftijdsgroep 15-19 jaar is 80 procent. Dit betekent dat van het totaal aantal personen van 15 tot en met 19 jaar, 80 procent een dagschool bezoekt. Met uitzondering van zone Wacao en Paradijs met percentages van respectievelijk 88,2 en 82,0, is de schoolparticipatiegraad van betreffende leeftijdsgroep beneden het gemiddelde van Curaçao, waarbij de zones Lagun, Punda, Liliënberg, Scharloo, Roosendaal en Kanga Dein het slechts scores, met percentages van 69,2 tot 62,5.

Van de niet schoolgaande bevolking van 15 jaar en ouder in Curaçao is 3,5 procent analfabeet. Voor zone Punda is dit 9,1, zone Scharloo 7,9, zone Kanga Dein 7,5, zone Fortuna 6,5, zone Soto 5,8 en zone Otrobanda 5,7. Zone Lagun komt er het beste uit met een analfabetismegraad van 0,5.

Als gekeken wordt naar de zones die het vaakst in de top-5 van de slechtste scores zitten, dan komt Scharloo op de eerste plaats met 5 keer, gevolgd door Fortuna en Roosendaal met ieder vier maal een plaatsje in de top-vijf.

Sint Maarten

Voor Sint Maarten zijn dezelfde indicatoren bekeken op buurtniveau. Op één na zitten alle buurten in tabel 29 onder het gemiddelde huishoudinkomen van Sint Maarten. Over the bank komt met een buurtgemiddelde van Naf. 1.983 er het slechts ervan af., terwijl Mount William een buurtgemiddelde heeft van Naf. 4.173.

Voor wat het werkloosheidspercentage betreft zijn er drie probleembuurten met een buurtgemiddelde dat iets onder het gemiddelde voor Sint Maarten ligt (om en nabij de 12 procent). Het gaat om de buurten Over the bank, Mount William en Lagoon. Cay Bay en Middle Region hebben de hoogste werkloosheidspercentages, respectievelijk 21,5 en 20,7 procent. Over the Pond en Dutch Quarter volgen met 17,7 en 16,5 procent. Het jeugdwerkloosheidspercentage voor Sint Maarten is 25,2. Middel Region en Over the Pond

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

hebben een jeugdwerkloosheidspercentage dat ver hierboven ligt; respectievelijk 40,3 en 35,6. Mount William, Sint Peters, Phillipsburg, Lagoon en Cay Bay scoren ook hoger dan het algemeen gemiddelde, variërend van 32, 2 tot 26,1.

De schoolparticipatiegraad van de leeftijdsgroep 15-19 jaar is 66 procent voor St. Maarten als geheel. Met uitzondering van Sint Peters en Dutch Quarter met percentages van respectievelijk 70,6 en 66,0, is de schoolparticipatiegraad van de betreffende leeftijdsgroep beneden het eilandelijke gemiddelde, waarbij de buurten Over the Bank en Cay bay het slechts scoren, met percentages van 41,7 en 48,7.

Van de niet schoolgaande bevolking van 15 jaar en ouder in Sint Maarten is 3,9 procent analfabeet. Het slechts scoort Country Hill met een analfabetismegraad van 9,2, gevolg door Sucker Garden, DutchQuarter, Middle Region en Over the Pond met een percentage van 6 procent. Cay bay komt er het beste uit met een analfabetismegraad van 3,2.

De buurten Over the Pond en Middle Region scoren het vaakst als naar de top-5 buurten met het slechtste resultaat gekeken wordt. Cay Bay en Dutch Quarter volgen met ieder een score van 3.

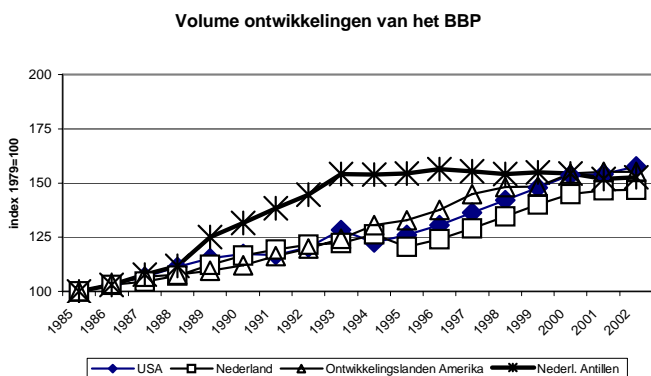
II Financieel-economische data Nederlandse Antillen

2.1 Macro-economische totalen

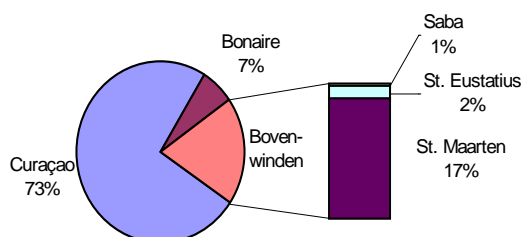
In 2002 bedroeg het bruto binnenlands product (BBP) van de Nederlandse Antillen naar schatting 4.860 miljoen gulden¹⁷. Dat is een toename vergeleken met 2001 van 2,1 procent. Als gecorrigeerd wordt voor prijsveranderingen wordt de reële stijging 0,4 procent (tabel 30).

Per hoofd van de bevolking komt het BBP uit op 28.392 gulden. Dat is een stijging ten opzichte van 2001 van 3,9 procent. Na correctie voor prijsveranderingen blijft een reële stijging van 2,2 procent over. Dat het reële BBP per capita sneller steeg dan het reële BBP zelf werd veroorzaakt door de netto emigratie. Dit proces doet zich al enkele jaren voor. De omvangrijke emigratie, tussen 1995 en 2002 daalde de bevolkingsomvang van de Nederlandse Antillen met 10 procent, doet de vraag rijzen of het per capita BBP nog wel een realistische indicator voor welvaartsmeting kan zijn voor dit land.

Comment [FV1]: Hier is niet gebruik gemaakt van cpi antillen, maar van reële groeicijfers benedenwinden en gedefleerde nominale cijfers bovenwinden

BBP Nederlandse Antillen
bijdragen per eilandgebied (1996)

Vergelijking over een langere reeks van jaren (1985-2002) laat zien dat het reële BBP van de Nederlandse Antillen aanvankelijk veel sneller groeide dan dat van de regio en van onze belangrijkste handelspartners (tabel 31). In de tweede helft van de periode, vanaf 1993, zwakte de groei in de Antillen af. In 2003 is van de opgebouwde voorsprong in ontwikkeling niets meer over, zoals uit de bovenste grafiek blijkt.

Curaçao heeft in 1996 voor bijna driekwart bijgedragen aan het BBP van de Nederlandse Antillen (tabel 33). Sint Maarten komt op de tweede plaats met een bijdrage van circa 17 procent, en Bonaire draagt 7 procent bij. Het restant, 2 procent komt voor rekening

¹⁷ De gegevens uit de nationale rekeningen zoals die in dit artikel worden gepresenteerd zijn gebaseerd op het oude rekensysteem. Binnen afzienbare tijd zal het CBS nieuwe berekeningen presenteren op basis van het zogenaamde System of National Accounts (SNA) 1993 systeem. Door definitiewijzigingen zullen de gegevens van het oude en het nieuwe systeem niet geheel vergelijkbaar zijn.

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

van Sint Eustatius en Saba. Voor latere jaren bestaan slechts gegevens voor Curaçao en Bonaire en schattingen over het BBP van de Bovenwinden gezamenlijk, zodat geen recentere verhoudingscijfers kunnen worden gepresenteerd.

In de jaren na 1996 daalde het aandeel van Curaçao in het BBP om vervolgens in de laatste drie jaren weer te stijgen. Dit had te maken met het feit dat de economie van zowel Bonaire als van de Bovenwinden in deze periode, zelfs nominaal gemeten, inkromp. In 2002 kwam het aandeel van Curaçao boven de 75 procent uit.

Het BBP uitgedrukt per hoofd van de bevolking komt in 1996 voor Saba uit op 21.045 gulden. Dit is het laagste van alle eilanden. In St. Eustatius is het per capita inkomen het hoogste: 39.458 gulden. De overige eilanden zitten tussen deze uitersten: Curaçao 22.531 gulden, Bonaire 23.078, en Sint Maarten 25.543

Het per capita BBP bedraagt voor de Nederlandse Antillen in 2001 US\$ 15.185. Dat is minder dan de helft van het per capita inkomen van de Verenigde Staten: US\$ 34.788, en ook veel minder dan dat van Nederland: US\$ 23.785 (tabel 32).

Vergeleken met de regio is het per capita inkomen hoog te noemen, en te vergelijken met een land als Bahamas.

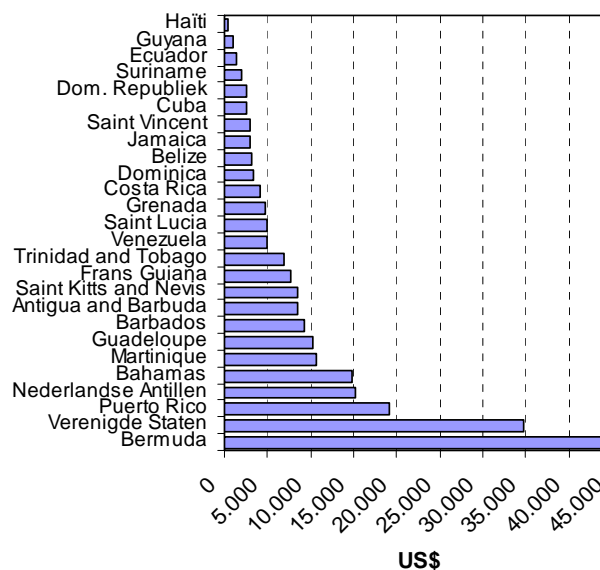
De overheid draagt in 1997 voor 748,1 miljoen gulden bij aan de toegevoegde waarde (16,5%). Het bedrijfsleven levert 3.789 miljoen gulden aan (83,5%). De belangrijkste bedrijfstakken in termen van het genereren van toegevoegde waarde zijn de handel (926 miljoen gulden), de zakelijke dienstverlening (634 miljoen) en de financiële dienstverlening (538 miljoen). Transport en communicatie, in 1994 nog goed voor 605 miljoen gulden toegevoegde waarde, genereerde in 1997 500 miljoen gulden, en komt daarmee op de vierde plaats.

Structuurontwikkelingen bij het bedrijfsleven

Voorlopige ramingen van recente ontwikkelingen in de macro-economische grootheden geven wel inzicht in het groeipotentieel van de economie, maar zijn niet in staat structurele economische ontwikkelingen aan te geven. Daarvoor zijn de definitieve nationale rekeningen nodig.

Uit de cijfers vallen een aantal opmerkelijke ontwikkelingen af te lezen.

**BBP per capita Caribische landen en
USA, 2001**

- 1 In de bedrijfssector neemt het aandeel van het arbeidsinkomen in de toegevoegde waarde snel toe. De loonsom maakt in 1997 60,9 procent uit van de totale toegevoegde waarde van bedrijven. In 1996 was dat iets hoger, 61,4 procent, maar in 1991 bedroeg dit percentage nog maar 51,6.
- 2 Het ondernemersinkomen daalt zeer snel. Het exploitatie-overschot¹⁸ van bedrijven bedraagt in 1997 13,7 procent van de totale toegevoegde waarde. In 1991 was dit percentage 27,9. Het exploitatie-overschot is voor een belangrijk deel het bruto inkomen van kleine zelfstandigen. Voor N.V.'s is dit, na verrekening van rentelasten, de winst voor belastingen.
- 3 De besparingen van bedrijven zijn in 1997 laag: 45 miljoen gulden. In 1991 bedroegen de besparingen van bedrijven nog 268 miljoen gulden. De besparingen van bedrijven zijn een belangrijke bron voor toekomstige investeringen. Als oorzaken van deze lage besparingen kunnen genoemd worden een toegenomen loondruk en een toegenomen belastingdruk.
- 4 Het inkomstekort van de overheid is in 1997 veel minder dan in de voorgaande jaren. Dit komt enerzijds door meeropbrengsten, zoals uit indirecte belastingen, en anderzijds uitgavenbeperkingen zoals die van de lonen en salarissen. Het financiële plaatje van de overheid ziet er daarom wat gunstiger uit dan in andere jaren, hoewel er een fors financieringstekort blijft bestaan.
- 5 De nationale besparingen (de besparingen van de overheid, het bedrijfsleven en de huishoudens samen) komen in 1997 uit op 361 miljoen gulden. Dat is 8,6 procent van het beschikbaar nationaal inkomen. Hoewel dit een belangrijke verbetering is ten opzichte van voorgaande jaren, is dit percentage nog steeds laag te noemen. In 1991 bedroeg dit percentage nog 16,1 procent. De negatieve besparingen van de overheid en de lage besparingen van het bedrijfsleven zijn de voornaamste oorzaken van het lage niveau van de nationale besparingen.

2.2 Belastingopbrengsten en belastingdruk

In 1999 werd in de Nederlandse Antillen voor 1.186,7 miljoen gulden aan belastingen geïnd¹⁹. Uitgedrukt als percentage van het bruto binnenlands product is de belastingdruk in de Nederlandse Antillen 25,7 procent (tabel 34). Indien de sociale verzekeringen ook tot de collectieve lasten gerekend worden dan bedraagt de totale lastendruk voor de Nederlandse Antillen 31,0 procent van het BBP.

Curacao scoort het hoogste met 33,3 procent. In Bonaire is het vergelijkbare percentage lager, 22,1. Voor de Bovenwindse eilanden gelden de volgende percentages: Sint Maarten 27,9, Sint Eustatius 19,3 en Saba 19,4.

De druk die de collectieve lasten uitoefenen op het binnenlands product varieert van jaar tot jaar. In 1997 werd het hoogste percentage bereikt: 32,1, om in de jaren daarna weer af te nemen. De afname in 1998 kwam voor rekening van gedaalde opbrengsten uit directe belastingen (winstbelasting en loonbelasting). De daling in 1999 heeft te maken met gedaalde opbrengsten uit de winstbelasting en de indirecte belastingen (ABB / omzetbelasting en BBO).

¹⁸ Het exploitatie-overschot van bedrijven is gelijk aan de toegevoegde waarde minus de loonkosten, afschrijvingen en indirecte belastingen (minus subsidies).

¹⁹ Dit is exclusief de zogenaamde "off-shore" winstbelasting die in de nationale rekeningen als een inkomenstransactie met het buitenland wordt beschouwd. In 1996 bedroeg dit 164 miljoen gulden.

Voor Curaçao en Bonaire is de invloed van de introductie van de algemene bestedingsbelasting (ABB) medio 1996 goed in de lastendruk te zien. Ook de premies sociale verzekering namen in dit jaar toe. In 1997 werd voor de Bovenwindse eilanden de belasting op bedrijfsomzetten (BBO) geïntroduceerd, waardoor daar de belastingdruk in dat jaar toenam.

2.3 Overheidsuitgaven

In totaal gaf de Landsoverheid in 1998 942 miljoen gulden uit (gewone dienst en kapitaalrekening). Het meeste van die uitgaven kwam voor rekening van de functies "Openbare orde en veiligheid" (137 miljoen gulden, 15%), "Algemeen bestuur" (136 miljoen, 14%) en "Economische zaken"(125 miljoen, 13%). Hierbij is de post "Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen" niet in beschouwing genomen. Hierin vallen onder andere de onkosten van het belastingapparaat, afschrijvingen, geldleningen, ERNA-afdrachten en andere afdrachten, in totaal 313 miljoen gulden.

Voor 2000 zijn de overheidsuitgaven begroot op 1.101. De grootste posten zijn voor de functies "Algemeen bestuur" (150 miljoen, 14%), "Openbare orde en veiligheid" (146 miljoen gulden, 13%) en "Economische zaken"(125 miljoen, 13%) (tabel 35).

Voor Curaçao kwamen de totale uitgaven van de Eilandsoverheid in 1998 uit op 1.172 miljoen gulden. Verreweg de grootste uitgavenposten zijn "Onderwijs" (214 miljoen gulden, 18 %) en "Sociale voorzieningen" (193 miljoen, 16%). Ook hier wordt de functie "Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen" verder niet in beschouwing genomen.

De totale uitgaven in 1999 bedroeg 973 miljoen gulden, waarvan de post "Sociale voorzieningen" (182 miljoen, 19%) de grootste was.

Voor 2002 kwam de totale begroting uit op 920 miljoen gulden. De posten "Onderwijs" en "Sociale voorzieningen" maakten voor respectievelijk 22 en 19 procent deel uit van de begroting (tabel 36).

2.4 Betalingsbalans

Deviezensgeneratie²⁰

De uitvoer van goederen leveren in 2001 voor 1140 miljoen gulden aan deviezen op. De belangrijkste bijdrage hieraan is geleverd door Curaçao met 796 miljoen. Ten opzichte van het jaar 2000 is de uitvoer vanuit de Nederlandse Antillen gedaald met 28 miljoen in 2001. Op de Bovenwinden daalde de uitvoer het meest, met 21 miljoen (zie tabel 38).

Een van de belangrijkste deviezenbronnen van de Nederlandse Antillen is het toerisme. In 2001 levert dat in totaal voor 1.341 miljoen gulden aan deviezen op. De Bovenwinden leveren 865 miljoen gulden, de eilanden Curaçao en Bonaire leveren 360 en 115 miljoen. Uit de cijferreeks valt goed het effect van de orkaan Luis (eind 1995) op de deviezeninkomsten uit de Bovenwinden te zien. Deze dalen in 1995 zelf, maar vooral in 1996. In de jaren daarna stijgen de deviezen weer.

In 2001 daalt de export van goederen en de toerisme opbrengsten van de Nederlandse Antillen met 28 miljoen en 11 miljoen. In vergelijking met het jaar daarvoor is in 2002 de

²⁰ Bron: Betalingsbalans van de Bank van de Nederlandse Antillen.

Modus
Statistisch Magazine

export sterk gedaald met 88 miljoen. De toerisme opbrengsten dalen met 25 miljoen in het jaar 2002.

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

III Tabellen

	Bonaire	Curacao	Saba	Sint Eustatius	Sint Maarten	Ned. Antillen
1992	10.191	143.964	1.130	1.839	32.219	189.343
1993	10.615	143.861	1.141	1.873	31.423	188.913
1994	11.045	144.739	1.200	1.914	30.380	189.278
1995	11.903	144.522	1.264	1.981	30.097	189.767
1996	12.518	145.759	1.340	2.068	28.955	190.640
1997	12.893	146.855	1.423	2.167	28.909	192.247
1998	12.938	147.057	1.404	2.194	30.906	194.499
1999	12.522	141.932	1.381	2.194	31.577	189.606
2000	11.561	136.969	1.367	2.250	30.599	182.746
2001	10.740	131.236	1.349	2.289	30.291	175.905
2002	10.114	126.816	1.387	2.289	31.882	172.488

	1960	1972	1981	1992	2001	Gemiddelde jaarlijkse groei			
						'60-'72	'72-'81	'81-'92	'92-'02
Absoluut									
Curaçao	125.181	146.884	147.338	144.097	130.627	1,3%	0,0%	-0,2%	-1,1%
Bonaire	5.812	8.249	8.753	10.187	10.791	3,0%	0,5%	1,3%	0,6%
St. Maarten	2.728	7.807	13.156	32.221	30.594	9,2%	4,4%	7,8%	-0,6%
St. Eustatius	1.014	1.381	1.358	1.839	2.292	2,6%	-0,1%	2,6%	2,5%
Saba	980	968	965	1.130	1.349	-0,1%	0,0%	1,3%	2,0%
Ned. Antillen	135.715	165.289	171.620	189.474	175.653	1,7%	0,3%	0,8%	-0,8%
Relatief									
Curaçao	92,2%	88,9%	85,9%	76,1%	74,3%				
Bonaire	4,3%	5,0%	5,1%	5,4%	6,1%				
St. Maarten	2,0%	4,7%	7,7%	17,0%	17,4%				
St. Eustatius	0,7%	0,8%	0,8%	1,0%	1,3%				
Saba	0,7%	0,6%	0,6%	0,6%	0,8%				
Ned. Antillen	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%				

Modus
Statistisch Magazine

	Bevolking (ult.)	Migratie		
		Emigratie	Immigratie	Saldo
1979	171.000	6.174	6.622	448
1980	172.142	6.382	6.533	151
1981	176.208	5.820	6.894	1.074
1982	178.413	6.651	8.417	1.766
1983	180.526	6.868	7.940	1.072
1984	183.032	6.467	6.897	430
1985	185.454	4.754	5.637	883
1986	186.774	5.210	4.806	-404
1987	187.113	8.744	6.124	-2.620
1988	185.932	9.078	5.539	-3.539
1989	187.300	8.591	6.914	-1.677
1990	188.164	5.042	3.077	-1.965
1991	189.343	8.382	6.838	-1.544
1992	188.913	4.451	7.183	2.732
1993	189.278	4.752	7.622	2.870
1994	189.767	3.603	6.927	3.324
1995	190.640	4.142	6.849	2.707
1996	192.247	5.330	8.065	2.735
1997	194.499	6.616	7.845	1.229
1998	189.606	9.677	6.828	-2.849
1999	182.746	11.067	6.330	-4.737
2000	175.905	16.171	6.970	-9.201
2001	172.488	11.939	7.542	-4.397
2002				

	Curaçao								
	emigratie immigratie saldo			emigratie naar		immigratie uit:			
				Nederland	NA/Aruba	Nederland	NA/Aruba	Dom. Republiek	Overige regio
1990	6.042
1991	5.838
1992	3.146	4.282	1.136	2.593	426	2.457	428	421	469
1993	3.282	4.538	1.256	2.536	609	2.812	475	280	499
1994	2.386	3.714	1.328	1.888	406	2.380	328	241	403
1995	2.700	3.904	1.204	2.134	420	2.494	382	271	399
1996	3.923	4.481	558	3.197	546	2.661	379	424	500
1997	5.126	4.456	-670	4.188	670	2.513	400	510	556
1998	8.301	4.230	-4.071	7.093	487	2.123	415	381	547
1999	9.337	3.396	-5.941	8.492	549	1.965	185	311	786
2000	13.876	3.988	-9.968
2001	9.383	4.285	-5.098	7.927	285	2.337	302	275	.

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 4. vervolg Migratie per eiland (registratie Bevolkingsbureaus)									
	Bonaire								
	emigratie	immigratie	saldo	emigratie naar		immigratie uit:			Overige regio
				Nederland	NA en Aruba	Nederland	NA en Aruba		
1992	495	913	418	190	239	259	326		214
1993	667	1.222	555	268	294	384	384		310
1994	623	1.552	929	288	269	596	394		372
1995	835	1.581	746	418	298	587	453		367
1996	814	1.278	464	387	282	459	362		272
1997	746	973	227	308	300	248	411		191
1998	917	674	-243	526	271	189	285		125
1999	1213	601	-612	855
2000	1148	661	-487
2001	1508	800	-708	734	239	316	158		.

Tabel 4. vervolg migratie per eiland (registratie Bevolkingsbureaus)										
	Sint Maarten									
	emigratie	immigratie	saldo	emigratie naar		immigratie uit:				Overig regio
				Nederland	NA en Aruba	Nederland	NA en Aruba	Dom. Rep.	Haiti	
1992	707	1.802	1.095	140	403	145	59	480	317	340
1993	669	1.582	913	206	363	225	292	261	175	247
1994	480	1.381	901	174	263	169	249	228	191	198
1995	472	1.100	628	207	208	191	220	113	92	248
1996	490	1.906	1.416	208	239	268	317	216	261	381
1997	377	2.047	1.670	181	158	184	261	252	324	441
1998	490	1.897	1.407	322	139	201	185	236	230	496
1999	805	1.548	743
2000	810	2.111	1.301
2001	772	2.056	1.284	617	127	215	217	300	208	.

Tabel 4. vervolg Migratie per eiland (registratie Bevolkingsbureaus)

	Sint Eustatius			Saba		
	emigratie	immigratie	saldo	emigratie	immigratie	saldo
1992	50	127	77	53	59	6
1993	73	174	101	60	106	46
1994	46	171	125	68	109	41
1995	92	169	77	43	95	52
1996	25	173	148	78	227	149
1997	192	133	-59	175	236	61
1998	117	160	43	206	203	-3
1999	136	139	3	207	316	109
2000	99	157	58	238	222	-16
2001	269	216	-53	255	294	39
2002	170	255	85	.	.	.

Tabel 5. Bevolking met Nederlandse nationaliteit naar hoe lang van plan te blijven; relatieve cijfers

	Bonaire	Curaçao	Sint Maarten	Sint Eustatius	Saba	Ned. Antillen
minder dan 1 jaar	3	3	1	3	3	3
1-5 jaar	4	3	3	3	3	3
meer dan 5 jaar	3	1	2	1	1	1
hele leven	38	49	42	48	48	48
weet niet	51	44	52	45	45	45
Totaal	100	100	100	100	100	100

Census 2001

Tabel 6. Migratiegeneigdheid van de bevolking

Percentage antwoorden	Bovenwinden	Benedenwinden
Denkt eraan te emigreren	36	20
Daarvan:		
Samen met anderen emigreren	60	75
Binnen een jaar emigreren	12	30
Naar Nederland emigreren	21	67
Naar Caribisch gebied emigreren	33	2
Naar Noord/midden Amerika emigreren	32	14

Bron: Onderzoek naar Opvattingen van de bevolking t.a.v. bevolkingsvraagstukken en bevolkingsbeleid; Permanente Commissie voor Bevolkingsvraagstukken, juli-99

Sociaal-economische data Nederlandse Antillen

Tabel 7. Bevolking Nederlandse Antillen van 65 jaar en ouder, per 1 januari

	Bonaire	Curaçao	St. Maarten	Saba	St. Eustatius	Ned. Antillen	Ned. Antillen	
	absoluut						in % van de totale bevolking	
1992	831	11.479	940	166	165	13.581		7,2
1993	817	11.554	930	142	160	13.603		7,2
1994	836	11.744	909	152	156	13.797		7,3
1995	850	12.009	877	152	172	14.060		7,4
1996	864	12.249	849	143	164	14.269		7,5
1997	868	12.604	853	142	174	14.641		7,6
1998	862	12.760	897	157	179	14.855		7,6
1999	860	13.449	906	163	182	15.560		8,2
2000	834	13.781	923	163	202	15.903		8,7
2001	813	14.172	934	147	196	16.262		9,2
2002	833	14.482	987	142	196	16.640		9,8

Tabel 8. Leeftijdopbouw Antilliaanse migranten

Leeftijd	Antillianen / Arubanen in Nederland (1)		Antilliaanse Emigranten naar Nederland (2)
	1998	2002	2000/2001
60+	5%	5%	4%
50-59	9%	11%	6%
40-49	19%	18%	12%
30-39	24%	21%	16%
20-29	24%	24%	24%
0-19	19%	21%	38%
Totaal	100%	100%	100%

(1) Bron: CBS Nederland: Eerste generatie (2) Bron Bevolkingsbureau's

Tabel 9. Werkloosheidspercentages

	Curaçao				Bonaire				St. Maarten			
	Totaal	Mannen	Vrouwen	Jongeren	Totaal	Mannen	Vrouwen	Jongeren	Totaal	Mannen	Vrouwen	Jongeren
1990	16,9	14,8	19,7	35,8
1991	14,6	11,8	18,1	28,9
1992	13,9	10,5	18,0	29,3	8,3	7,1	10	18,2	12,5	10,2	15,3	20,5
1993	13,6	11,4	16,2	26,7
1994	12,8	11,0	15,0	28,0	5,5	4,4	7,3	9,3
1995	13,1	9,9	17,0	28,8	11,5	9,6	13,8	27,1
1996	14,0	10,4	18,1	29,3	6,0	4,7	7,9	15,7
1997	15,3	12,4	18,4	33,9	17,2	13	22,3	27,6
1998	16,7	14,1	19,5	35,5
1999	14,4	11,5	17,5	31,6
2000	14,0	12,0	16,2	27,2	5,5	6,2	5,1	14,7	12,9	9,8	16,6	28,9
2001	15,8	13,7	18,0	33,8	9,1	9,0	9,2	21,5	12,9	10,5	15,4	25,2
2002	15,6	14,1	17,2	34,3	11,6	11,7	11,6	31,5

Tabel 10. Uitgaven onderwijs Nederlandse Antillen

	Uitgaven Onderwijs		% van Overheid totaal
	Milj. Gld	% van BBP	
1980	112,9	6,3	.
1981	131,4	6,4	.
1982	164,8	7,5	.
1983	172,6	7,9	.
1984	192,2	8,7	.
1985	190,1	7,7	.
1986	196,4	7,7	.
1987	204,8	7,7	.
1988	203,4	7,4	.
1989	211,0	6,8	.
1990	221,8	6,8	.
1991	221,8	6,5	.
1992	243,5	6,8	14,7
1993	267,6	7,0	14,4
1994	303,9	7,4	15,0
1995	304,3	7,2	14,1
1996	300,3	6,8	13,6
1997	334,0	7,2	14,2
1998	316,1	7,2	13,8
1999	320,9	7,3	14,0
2000	314,6	7,2	12,4

Tabel 11. Hoogst voltooide opleiding, relatieve cijfers

	2001	
	Nederland	Ned. Antillen
	%	
Basisonderwijs	13	40
Lbo/ Mavo	26	35
Mbo/ Havo	39	15
Hbo/Wo	21	10
Totaal	100	100

Tabel 12. Hoogst gevolgde opleiding, relatieve cijfers

	Nederlandse Antillen	
	1992	2001
	%	
Basisonderwijs	34	25
Lbo/ Mavo	46	46
Mbo/ Havo	12	18
Hbo/Wo	8	11
Totaal	100	100

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 13. Drop-out ratio's				
	Bevolking > 15 jaar		15-24 jaar	
	1992	2001	1992	2001
Bonaire	53,0	39,7	43,5	42,6
Curaçao	50,3	41,8	45,3	45,2
Sint Maarten	54,8	42,9	53,1	39,8
Sint Eustatius	60,1	46,4	52,7	45,9
Saba	65,9	48,4	51,7	22,1
Nederlandse Antillen	51,4	42,0	46,9	43,5

Definitie: het percentage van de niet-schoolgaande bevolking >15 jaar, die geen diploma bezit van het voortgezet onderwijs

Tabel 14. Analfabetisme		
	Nederlandse Antillen	
	1992	2001
Bonaire	5,3	3,3
Curaçao	3,9	3,6
Sint Maarten	8,6	4,2
Saba	7,5	3,3
Sint Eustatius	4,5	2,2
Nederlandse Antillen	4,8	3,7

Tabel 15. PP-kaarten					
	Curaçao	Bonaire	Sint Maarten	Sint Eustatius	Saba
1990	60.922
1991	61.017
1992	49.754
1993	40.080
1994	35.056	.	1.283	260	69
1995	32.266	1.5	1.258	245	232
1996	29.968	1.2	1.318	214	172
1997	27.631	2.065	934	245	145
1998	33.578	1.712	300	251	148
1999	27.784	1.596	297	257	148
2000	29.900	1.523	409	273	100
2001	29.112	1.466	562	215	206
2002	.	.	.	231	219

Tabel 16. Vrouwelijke hoofden van huishoudens, relatieve cijfers

	census1992	census 2001
Curaçao	35,6	39,6
Bonaire	26,8	30,2
St. Maarten	31,2	34,3
St. Eustatius	32,3	34,7
Saba	28,3	31,7
Ned. Antillen	34,0	37,8

Tabel 17. Geboorten naar leeftijd van de moeder, Nederlandse Antillen, relatieve cijfers

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*	1999*	2000	2001
10-14	0,2	0,4	0,3	0,4	0,5	.	0,3	0,5	0,4	0,4
15-19	10,4	10,7	11,2	10,7	10,0	.	12,1	10,3	10,6	10,8
20-29	52,2	51,6	49,4	49,4	49,1	.	44,8	45,3	44,2	42,7
30-39	34,9	34,8	36,9	36,9	38,1	.	39,5	40,7	41,0	42,7
40+	2,3	2,5	2,2	2,6	2,3	.	3,3	3,2	3,8	3,5
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	.	100,0	100,0	100,0	100,0
aantallen	3.625	3.773	3.748	3.499	3.552	.	2.345	2.110	2600	2463

* Alleen Curaçao

Tabel 18. Tiernmoeders: percentage geboorten uit moeders van 12-19 jaar

	Curaçao	Bonaire	St. Maarten	St. Eustatius	Saba	Ned. Antillen
1992	12	8	4	18	23	11
1993	12	11	7	7	18	11
1994	12	11	6	18	17	11
1995	12	12	6	18	17	11
1996	11	12	7	12	8	10
1997	.	13	7	15	8	11
1998	12	12	8	14	9	11
1999	11	.	.	.	-	.
2000	10	15	10	17	-	11
2001	12	15	8	.	-	.

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 19. Aangegeven misdrijven Curaçao

	Curaçao					
	Gewelds delicten	mis-handeling	vernieling	moord/doodslag	overtreding opiumwet	Drugs in-uitvoer
1990	70	673
1991	103	675	418	.	403	.
1992	159	691	47	.	250	.
1993	153	582	539	.	212	.
1994	137	681	499	16	.	.
1995	151	655	420	11	247	.
1996	188	658	332	17	279	.
1997	160	625	301	17	280	119
1998	180	773	346	18	296	237
1999	116	681	279	13	327	270
2000	120	462	205	19	394	384
2001	60	144	56	18	280	.
2002	.	.	.	40	.	.

Tabel 20. Aangegeven misdrijven Bonaire

	Bonaire					
	bedreiging met vuurwapen	diefstal met geweldpleging	mishandeling	overige geweldsmisdr.	moord/doodslag	Vernieling
1995	35	28	62	12	6	89
1996	29	89	63	6	1	53
1997	46	15	49	13	2	39
1998	52	15	59	7	2	46

Tabel 21. Aangegeven misdrijven Sint Maarten

	Sint Maarten					
	bedreiging	diefstal met geweld	mishandeling	openlijke geweldpleging	moord/doodslag	Vernieling
1995	55	84	190	10	4	159
1996	103	123	160	16	2	153
1997	95	136	200	21	5	158
1998	132	131	222	31	3	162
1999	90	140	185	17	10	138
2000	77	155	179	29	4	109
2001	80	148	193	27	3	123
2002	88	162	212	29	8	115

Tabel 22. Uitgaven gevangeniswezen (mln.gld.)

	Curaçao	Bonaire	St. Maarten	Ned. Antillen
1991	11,5	0,5	2,4	14,5
1992	12,3	0,7	2,8	15,8
1993	13,5	0,8	3,4	17,7
1994	15,6	0,9	3,4	19,9
1995	16,2	1,3	3,7	21,2
1996	18,6	1,4	5,2	25,2
1997	17,9	1,5	4,5	23,9
1998*	21,5	1,6	3,7	26,8
1999*	19,7	1,5	3,4	24,6
2000*	18,4	1,7	4,0	24,1

* begrotingcijfers

Tabel 23. Minimumloon Industrie

	Minimumlonen			Reële minimumlonen		
	Curaçao	Bonaire	Sint Maarten	Curaçao	Bonaire	Sint Maarten
	in prijzen van 1990					
	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.	gld.
1990	925,40	925,40	925,40	925	925	925
1991	925,40	925,40	925,40	890	889	896
1992	925,40	925,40	925,40	878	872	880
1993	925,40	925,40	925,40	860	854	869
1994	1.000,00	1.010,00	1.100,00	914	906	1.011
1995	1.000,00	1.010,00	1.100,00	889	886	983
1996	1.000,00	1.039,29	1.100,00	858	887	959
1997	1.000,00	1.039,29	1.100,00	831	866	930
1998	1.000,00	1.039,29	1.100,00	821	853	911
1999	1.000,00	1.039,29	1.100,00	818	824	894
2000	1.000,00	1.039,29	1.100,00	773	792	888
2001	1.000,00	1.039,20	1.100,00	759	782	880
2002	1.000,00	1.039,29	1.100,00	756	784	876

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 23. vervolg Minimumloon Industrie

	Minimumlonen		Reële minimumlonen	
	Saba	Sint Eustatius	Saba	Sint Eustatius
	in prijzen van 1990			
	gld.	gld.	gld.	gld.
1990	925,4	925,4	925,4	925,4
1991	925,4	925,4	895,8	895,8
1992	925,4	925,4	880,3	880,3
1993	925,4	925,4	869,0	869,0
1994	925,4	925,4	850,9	850,9
1995	950,0	950,0	848,6	848,6
1996	1000,0	950,0	872,0	828,4
1997	1000,0	950,0	845,2	802,9
1998	1000,0	950,0	828,5	787,0
1999	1000,0	950,0	812,4	771,8
2000	1000,0	950,0	807,9	767,5
2001	1000,0	950,0	799,8	759,8
2002	1000,0	950,0	795,5	755,7

Tabel 24. Onderstandsuitkeringen

	Curacao					
	gehuwd	ongehuwd	in prijzen van 1990		Totale uitgaven	aantal personen
			gehuwd	ongehuwd		
	gld.	gld.	gld.	gld.	mln. Gld.	x1000
1990	412,80	242,80	412,80	242,80	50,3	12,7
1991	487,50	281,67	468,63	270,76	55,1	12,7
1992	487,50	281,67	462,49	267,22	48,2	12,3
1993	487,50	281,67	453,09	261,79	43,6	10,8
1994	487,50	281,67	445,47	257,38	43,2	10,6
1995	487,50	281,67	433,17	250,28	39,4	10
1996	487,50	281,67	418,20	241,63	37,7	9,3
1997	487,50	281,67	405,01	234,01	34,4	8,6
1998	487,50	281,67	400,41	231,35	32,7	8,8
1999	487,50	281,67	398,91	230,48	32,5	8,5
2000	511,88	295,75	395,90	228,73	31,8	8,3
2001	511,88	295,75	388,90	224,69	30,4	7,7

	Sint Maarten				Bonaire			
	Minimum	Maximum	totale uitgaven	aantal personen	Minimum	Maximum	totale uitgaven	aantal personen
	gld.	gld.	mln. gld.		gld.	gld.	x1000 gld.	
1994	60	500	1,9	793	260	433	574	197
1995	60	500	1,8	786	260	.	667	207
1996	.	.	2,1	875	260	.	715	214
1997	505	721	3,1	1060	260	606	689	192
1998	505	721	4,2	765	260	756	765	220
1999	505	721	3,8	805	260	756	817	270
2000	505	721	4,3	813	260	758	1.030	308
2001	505	721	4,6	842	260	814	1.292	306

	Saba				Sint Eustatius			
	Minimum	Maximum	totale uitgaven	aantal personen	Minimum	Maximum	totale uitgaven	aantal personen
	gld.	gld.	x1000 gld.		gld.	gld.	x1000 gld.	
1994	27	291	43	33	65	216	21	16
1995	27	433	54	33	87	216	25	16
1996	.	.	67	49	87	217	30	17
1997	27	432	66	50	87	217	36	19
1998	43	433	66	53	87	325	41	21
1999	54	433	67	46	87	325	42	26
2000	27	433	66	42	87	325	40	20
2001	27	433	67	41
2002	27	433	67	42

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 25. Koopkrachtontwikkeling van het huishoudinkomen					
	Curaçao				
	Gemiddeld huishoudinkomen	Reëel huishoudinkomen	idem index 1990=100	Mediane huishoudinkomen	Reëel Mediaan inkomen
	1990	2.801	2.801	100	2.192
1991	2.766	2.709	97	2.000	1.959
1992	3.041	2.938	105	2.145	2.072
1993	3.236	3.061	109	2.256	2.134
1994	3.122	2.893	103	2.200	2.039
1995	3.178	2.881	103	2.490	2.257
1996	3.130	2.685	96	2.425	2.092
1997	3.199	2.709	97	2.400	2.032
1998	3.384	2.841	101	2.302	1.933
1999
2000
2001	3.597	2.818	100	2.540	1.952

bel 25. vervolg Koopkrachtontwikkeling van het huishoudinkomen								
	Bonaire				St. Maarten			
	Gemiddeld huishoudinkomen	Reëel huishoudinkomen	Mediane huishoudinkomen	Reëel mediaan inkomen	Gemiddeld huishoudinkomen	Reëel huishoudinkomen	Mediane huishoudinkomen	Reëel mediaan inkomen
	1990
1991
1992	2.453	2.350	2.000	1.916	2.893	2.820	2.029	1.978
1993
1994	2.749	2.492	2.283	2.070
1995	3.438	3.145	2.340	2.141
1996	3.264	2.824	2.600	2.249
1997	2.986	2.572	2.295	1.977
1998
1999
2000
2001	3.371	2.593	2.628	2.004	3.749	3.047	2.361	1.922

Tabel 26. Inkomensverdeling naar eiland, census 2001 (1)							
	Curaçao	Bonaire	Sint Maarten	Saba	Sint Eustatius	Ned. Antillen	
1 ^e (laagste) 20% groep	4	6	5	6	5	4	
2 ^e 20% groep	9	11	11	10	10	10	
3 ^e 20% groep	15	16	15	16	15	15	
4 ^e 20% groep	24	23	22	22	23	24	
5 ^e (hoogste) 20% groep	47	44	46	46	47	47	
Totaal	100	100	100	100	100	100	

(1) Gestandaardiseerd netto huishoudinkomen

Bruto maandinkomen	Bonaire	Curaçao	Sint Maarten	St. Eustatius	Saba	Ned. Antillen
1-500	4	9	5	5	3	11
501-1000	10	12	9	13	12	11
1001-1500	12	10	14	11	8	11
1501-2000	11	10	12	14	11	11
2001-3000	21	15	18	17	21	17
3001-4000	13	11	11	11	11	11
Meer dan 4000	29	33	32	29	34	28
Totaal	100	100	100	100	100	100

Census 2001

	Gemiddeld huishoudinkomen	Werkloosheidspercentage	Jeugdwerkloosheidspercentage	Schoolparticipatie 15-19 jarigen	Analfabetisme*
Curacao	3,738.5	15,7	35,4	80,0	3,5
Fortuna	1,809.1	35,9	54,5	71,2	6,5
Punda	2,381.8	28,9	45,5	64,3	9,1
Scharloo	1,960.0	29,0	50,0	68,2	7,9
Soto	2,584.2	26,9	46,9	77,3	5,8
Otrobanda	2,122.3	22,2	38,6	72,0	5,7
Roosendaal	2,135.2	24,7	50,6	68,4	4,2
Kanga/Dein	2,105.6	20,3	33,7	69,2	7,5
Lelienberg	2,513.2	22,4	43,2	67,2	3,0
Wishi	2,146.7	20,7	37,3	72,1	4,4
Lagun	2,424.1	21,4	66,7	62,5	0,5
Souax	2,139.5	21,7	38,0	77,8	5,1
Wacao	2,568.2	22,7	40,0	88,2	4,8
Berg altena	2,589.7	21,9	34,9	72,9	4,4
Paradijs	2,456.3	23,2	36,4	82,0	4,7
Steenrijk	2,814.6	19,9	35,7	75,9	4,2

* percentage niet schoolgaande bevolking van 15 jaar en ouder die minder dan 4 klassen lagere school heeft gevolgd

	Gemiddeld huishoudinkomen	Werkloosheidspercentage	Jeugdwerkloosheidspercentage	Schoolparticipatie 15-19 jarigen	Analfabetisme*
Sint Maarten	3,932.60	12.8	25.2	65.9	3.9
Phillipsburg	2,960.30	12.8	30.2	58.2	4.1
Over the bank	1,982.60	11.9	15.4	41.7	3.9
Sucker Garden	2,768.70	12.8	24.1	58.4	6.0
Dutch Quarter	2,496.40	16.5	23.8	66.0	5.9
Middle Region	2,597.90	20.7	40.3	62.6	5.9
Mount William	4,173.00	11.8	32.1	53.3	4.6
Over the Pond	2,844.70	17.7	35.6	51.2	6.1
Sentry Hill	2,965.30	12.8	21.9	63.5	9.2
Sint Peters	3,688.50	13.8	30.3	70.6	4.3
Cay Bay	2,534.00	21.5	26.1	48.7	3.2
Lagoon	3,757.10	12.3	28.8	61.4	3.8

* percentage niet schoolgaande bevolking van 15 jaar en ouder die minder dan 3 klassen lagere school heeft gevolgd

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 30. Data Nederlandse Antillen					
	Bruto Binnenlands Product			Human Development Index (HDI)	Inflatie CPI, 1979=100
	Milj. Guldens	In Prijzen 1979 (prijzen 1979)	Per capita (prijzen 1979)		
1979	1.613,2	1.613,2	9.434	0,767	100,0
1980	1.787,0	1.107,7	6.435	0,773	115,4
1981	2.058,0	1.275,7	7.240	0,778	124,9
1982	2.200,6	1.364,1	7.646	0,781	130,0
1983	2.189,6	1.357,3	7.519	0,781	132,5
1984	2.211,6	1.370,9	7.490	0,780	134,5
1985	2.472,9	1.532,9	8.266	0,785	135,2
1986	2.550,2	1.580,8	8.464	0,788	139,4
1987	2.665,8	1.652,5	8.832	0,791	124,9
1988	2.763,8	1.713,2	9.215	0,794	147,7
1989	3.091,2	1.916,2	10.231	0,801	153,5
1990	3.253,1	2.019,7	10.734	0,804	161,1
1991	3.418,1	2.042,8	10.787	0,807	167,3
1992	3.576,2	2.106,5	11.138	0,809	169,8
1993	3.810,8	2.202,4	11.647	0,813	173,0
1994	4.094,8	2.322,9	12.257	0,817	176,3
1995	4.224,0	2.330,5	12.253	0,819	181,2
1996	4.422,4	2.362,3	12.339	0,822	187,2
1997	4.537,1	2.348,4	12.144	0,825	193,2
1998	4.560,9	2.329,4	12.129	0,828	195,8
1999	4.618,3	2.337,2	12.554	0,830	197,6
2000 (1)	4.759,6	2.329,7	12.992	0,832	204,3
2001 (1)	4.761,3	2.294,6	13.173	0,835	207,5
2002 (1)	4.860,7	2.303,8	13.457	.	208,4

(1) voorlopige cijfers

Tabel 31. Internationale Data

BBP, internationale vergelijking; volumeindices, 1979=100

	BBP, internationale vergelijking; volumeindices, 1979=100						
	Wereld Totaal	Industrielanden			Ontwikkelingslanden		
	Totaal	USA	Nederland	Totaal	Amerika	Ned. Antillen	
1979	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
1980	102,6	101,2	99,8	103,2	105,1	106,3	110,8
1981	104,7	102,8	102,3	101,7	107,7	107,4	127,6
1982	105,3	102,7	100,2	100,5	109,9	106,5	136,4
1983	108,3	105,7	104,6	102,3	112,8	103,8	135,7
1984	114,0	110,8	112,2	105,3	119,3	107,9	137,1
1985	119,4	114,8	116,5	108,8	127,4	111,3	153,3
1986	123,6	118,2	120,4	112,2	132,6	115,2	158,1
1987	128,6	122,1	124,5	113,7	139,5	118,8	165,2
1988	134,6	127,6	129,7	116,6	146,5	120,0	171,3
1989	139,4	132,2	134,3	122,1	151,8	122,0	191,6
1990	144,1	135,6	136,7	126,9	158,1	124,8	201,7
1991	148,2	137,8	136,0	129,7	165,6	129,5	211,9
1992	153,1	140,3	140,1	132,3	174,7	133,2	221,7
1993	157,6	141,8	149,6	133,1	185,0	138,3	236,2
1994	165,0	146,1	142,9	137,4	197,6	145,3	235,8
1995	171,1	150,2	146,8	131,2	209,7	147,9	236,6
1996	178,1	154,7	152,1	135,1	223,5	153,2	239,8
1997	185,8	160,0	158,8	140,4	236,7	161,2	238,4
1998	191,0	164,3	165,6	146,4	245,0	164,9	236,5
1999	197,9	169,9	172,4	152,3	254,6	165,2	237,3
2000	207,2	176,4	179,0	157,5	269,1	171,8	236,5
2001	212,0	178,0	179,5	159,4	279,6	172,8	232,9
2002	218,4	181,2	183,8	159,9	292,5	172,6	233,9

Bron: Yearbook 1999, World Economic Outlook 2003; IMF

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 32. Per capita BBP in US dollars voor landen in Amerika, 2001

Bermuda	44.579
Verenigde Staten	34.788
Canada	22.385
Puerto Rico	19.083
Nederlandse Antillen	15.185
Bahamas	14.856
Martinique	10.723
Guadeloupe	10.323
Barbados	9.255
Antigua and Barbuda	8.461
Saint Kitts and Nevis	8.426
Frans Guiana	7.737
Argentina	7.163
Trinidad and Tobago	6.817
Mexico	6.150
Uruguay	5.514
Venezuela	5.009
Saint Lucia	4.994
Grenada	4.682
Costa Rica	4.148
Chili	3.992
Dominica	3.367
Belize	3.123
Jamaica	2.990
Saint Vincent/Grenadines	2.940
Brazilië	2.888
Cuba	2.545
Dominicaanse Republiek	2.500
El Salvador	2.189
Suriname	1.965
Colombia	1.900
Guatemala	1.717
Ecuador	1.425
Honduras	960
Guyana	936
Bolivia	935
Nicaragua	489
Haiti	431
Nederland	23.785

Bron: National Accounts section of the UN Statistics Division database, April 2003; Nederlandse Antillen herberekend op basis van eigen schattingen

	Bovenwinden						Ned. Antillen
	Bonaire	Curaçao	Saba	St. Eustatius	St. Maarten	Totaal	
In mln NAf.							
1994	265,7	2.946,7	27,5	84,0	770,9	882,4	4.094,8
1995	293,7	3.078,1	27,6	84,5	740,1	852,2	4.224,0
1996	288,9	3.284,1	28,2	81,6	739,6	849,4	4.422,4
1997	340,2	3.318,7	.	.	.	878,2	4.537,1
1998	324,2	3.318,7	.	.	.	918,0	4.560,9
1999	328,3	3.349,5	.	.	.	940,5	4.618,3
2000*	320,8	3.504,8	.	.	.	934,0	4.759,6
2001*	300,4	3.549,2	.	.	.	911,7	4.761,3
2002*	296,2	3.656,0	.	.	.	908,5	4.860,7
Procentuele bijdrage							
1994	6,5%	72,0%	0,7%	2,1%	18,8%	21,5%	100,0%
1995	7,0%	72,9%	0,7%	2,0%	17,5%	20,2%	100,0%
1996	6,5%	74,3%	0,6%	1,8%	16,7%	19,2%	100,0%
1997	7,5%	73,1%	.	.	.	19,4%	100,0%
1998	7,1%	72,8%	.	.	.	20,1%	100,0%
1999	7,1%	72,5%	.	.	.	20,4%	100,0%
2000*	6,7%	73,6%	.	.	.	19,6%	100,0%
2001*	6,3%	74,5%	.	.	.	19,1%	100,0%
2002*	6,1%	75,2%	.	.	.	18,7%	100,0%

Bron: CBS
*: Voorlopige uitkomsten

	Nederlandse Antillen								
	directe belastingen	indirecte belastingen landsdeel	indirecte belastingen eilandsdeel	successie en overg. Belasting	totaal belastingen	premies soc. verz.	totale coll. lasten	Bruto Binn. Product	collectieve lastendruk
1994	594,7	313,5	56,8	1,6	966,6	203,7	1.170,3	4.094,8	28,6%
1995	634,6	313,4	55,9	7,1	1.011,0	216,8	1.227,8	4.224,0	29,1%
1996	659,2	363,0	60,5	2,1	1.084,8	295,6	1.380,4	4.422,4	31,2%
1997	675,7	380,7	61,9	4,9	1.123,2	334,1	1.457,3	4.537,1	32,1%
1998	728,1	443,6	61,4	12,6	1.245,7	329,0	1.444,4	4.560,9	31,7%
1999	710,1	403,9	67,5	5,2	1.186,7	323,4	1.433,7	4.618,3	31,0%
2000 (1)	1.253,7	315,8	1.569,5	4.759,6	33,0%
2001 (1)	1.302,9	.	.	4.761,3	.

(1) schattingen

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 34 Vervolg. Belastingen en belastingdruk									
	Curaçao								
	directe	indirecte belastingen		successie en	totaal	premies	totale coll.	Bruto Binn.	collectieve
	belastingen	landsdeel	eilandsdeel	overg. belastingen	belastingen	soc. verz.	lasten	Product	lastendruk
1994	455,1	278,9	31,5	1,5	767,0	148,1	915,1	2.946,7	31,1%
1995	485,6	278,8	32,5	7,1	804,0	157,7	961,7	3.078,1	31,2%
1996	502,3	324,4	39,0	2,1	867,8	214,9	1.082,7	3.284,1	33,0%
1997	505,2	338,3	40,1	2,7	886,3	242,9	1.129,2	3.347,9	33,7%
1998	589,3	364,5	33,4	8,6	887,4	264,4	1.121,5	3.318,7	33,8%
1999	575,2	350,7	45,9	5,2	877,0	235,1	1.116,2	3.349,5	33,3%
2000(1)	420,6	.	.	.	812,2	229,6	1.041,8	3.504,8	29,7%
2001(1)	484,2	.	.	.	867,1	224,1	1.100,2	3.549,2	31,0%

(1) schattingen

Tabel 34. vervolg Belastingen en belastingdruk									
	Bonaire								
	directe	indirecte belastingen		successie en	totaal	premies	totale coll.	Bruto Binn.	collectieve
	belastingen	landsdeel	eilandsdeel	overg. belastingen	belastingen	soc. verz.	lasten	Product	lastendruk
1994	28,7	14,2	8,2	0,0	51,1	12,5	63,6	265,7	23,90%
1995	27,1	15,6	7,3	0,0	50,0	13,2	63,2	293,7	21,50%
1996	30,4	17,8	6,6	0,0	54,8	18,0	72,8	288,9	25,20%
1997	29,8	19,5	8,0	2,2	59,5	20,3	79,8	340,2	27,60%
1998	29,2	20,1	5,8	3,7	58,8	20,0	78,8	324,2	24,31%
1999	26,5	18,6	7,6	0,0	52,7	19,7	72,4	328,3	22,05%
2000 (1)	19,2	.	320,8	.
2001 (1)	18,8	.	300,4	.

(1) schattingen

Tabel 34. vervolg Belastingen en belastingdruk									
	St. Maarten								
	directe	indirecte belastingen		successie en	totaal	premies	totale coll.	Bruto Binn.	collectieve
	belastingen	landsdeel	eilandsdeel	overg. belastingen	belastingen	soc. verz.	lasten	Product	lastendruk
1994	100,7	20,1	16,8	0,1	137,7	39,8	177,5	770,9	23,0%
1995	111,2	18,7	15,7	0,0	145,6	42,4	188,0	740,1	25,4%
1996	114,6	20,3	14,5	0,0	149,4	58,3	207,7	739,6	28,1%
1997 (1)	127,4	22,0	13,4	0,0	162,8	66,0	228,8	764,7	29,9%
1998 (1)	109,5	67,6	14,1	0,3	191,5	64,2	255,7	799,3	32,0%
1999 (1)	108,4	47,0	10,2	0,0	165,6	63,1	228,7	818,9	27,9%
2000 (2)	61,6	.	.	.
2001 (2)	60,8	.	.	.

(1) voorlopige cijfers (2) schattingen

Tabel 34. vervolg Belastingen en belastingdruk									
	Saba								
	directe	indirecte belastingen		successie en	totaal	premies	totale coll.	Bruto Binn.	collectieve
	belastingen	landsdeel	Eilandsdeel	overg. belasting	belastingen	soc. verz.	lasten	Product	lastendruk
1994	2,4	0,1	0,1	0,0	2,6	1,3	3,9	27,5	14,2%
1995	2,7	0,1	0,2	0,0	3,0	1,4	4,4	27,6	15,9%
1996	2,8	0,2	0,2	0,0	3,2	1,9	5,1	28,2	18,1%
1997 (1)	2,9	0,4	0,2	0,0	3,5	2,1	5,6	29,0	19,3%
1998 (1)	3,0	0,5	0,2	0,0	3,7	2,1	5,8	30,3	19,1%
1999 (1)	3,1	0,6	0,2	0,0	3,9	2,1	6,0	31,0	19,4%
2000 (2)	2,0	.	.	.
2001 (2)

(1) voorlopige cijfers (2) schattingen

Tabel 34. vervolg Belastingen en belastingdruk									
	St. Eustatius								
	directe	indirecte belastingen		successie en	Totaal	premies	totale coll.	Bruto Binn.	collectieve
	belastingen	landsdeel	Eilandsdeel	overg. belasting	belastingen	soc. verz.	lasten	Product	lastendruk
1994	7,8	0,2	0,2	0,0	8,2	2,0	10,2	84,0	12,1%
1995	8,0	0,2	0,2	0,0	8,4	2,1	10,5	84,5	12,4%
1996	9,1	0,3	0,2	0,0	9,6	2,5	12,1	81,6	14,8%
1997 (1)	10,4	0,5	0,2	0,0	11,1	2,8	13,9	84,3	16,5%
1998 (1)	11,8	1,0	0,2	0,0	13,0	2,8	15,8	88,1	17,9%
1999 (1)	13,4	1,0	0,2	0,0	14,6	2,8	17,4	90,3	19,3%
2000 (2)
2001 (2)

(1) voorlopige cijfers (2) schattingen

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 35. Uitgaven van de Landsoverheid naar Departement							
	Rek. 1994	Rek. 1995	Rek. 1996	Rek. 1997	Rek. 1998	Rek. 1999	Begr. 2000
GEWONE DIENST							
mIn NAF.							
Algemeen bestuur	129,0	168,8	188,3	156,0	133,2	150,6	138,1
Openbare orde en veiligheid	101,6	114,5	120,6	126,4	131,9	147,8	144,4
Verkeer, vervoer, waterstaat, communicatie	33,5	33,0	66,9	53,8	21,2	21,7	22,0
Economische Zaken	8,8	10,1	9,0	10,0	9,6	8,8	8,7
Onderwijs	22,9	24,8	25,4	25,7	25,3	24,6	31,2
Cultuur en recreatie	7,3	5,6	5,2	4,4	4,2	3,6	3,5
Sociale. Voorzieningen/ maatschappelijke dienstverl.	15,7	16,8	17,5	18,7	17,7	86,7	17,0
Volksgezondheid	16,9	18,0	21,1	29,2	14,5	26,3	13,4
Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	3,0	3,6	3,6	3,4	4,8	4,1	4,3
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen.	135,9	165,8	177,4	204,7	302,8	403,7	436,4
Totale uitgaven	474,6	561,0	635,0	632,3	665,2	586,3	819,0
KAPITAALDIENST							
Algemeen bestuur	3,3	1,7	21,3	17,4	2,6	2,4	11,5
Openbare orde en veiligheid	6,1	4,9	6,3	3,4	4,8	4,3	1,8
Verkeer, vervoer, waterstaat, communicatie	0,9	1,3	52,1	14,6	0,5	0,2	0,7
Economische Zaken	76,6	78,3	111,8	114,0	115,3	93,3	136,0
Onderwijs	0,3	0,7	2,2	2,6	2,8	5,9	4,1
Cultuur en recreatie	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sociale. Voorzieningen/ maatschappelijke dienstverl.	0,4	0,6	1,4	0,4	0,1	0,0	0,3
Volksgezondheid	2,1	8,4	11,0	8,0	10,5	8,7	5,3
Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	7,2	0,1
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen.	199,7	133,2	224,7	108,3	139,9	201,0	122,5
Totale uitgaven	289,6	229,3	431,0	268,8	276,6	272,5	282,3
TOTAAL							
Algemeen bestuur	132,3	170,5	209,6	173,4	135,8	136,3	149,6
Openbare orde en veiligheid	107,7	119,4	126,9	129,8	136,7	117,9	146,2
Verkeer, vervoer, waterstaat, communicatie	34,4	34,3	119,0	68,4	21,7	22,7	22,7
Economische Zaken	85,4	88,4	120,8	124,0	124,9	155,1	144,7
Onderwijs	23,2	25,5	27,6	28,3	28,1	22,2	35,3
Cultuur en recreatie	7,3	5,7	5,2	4,4	4,2	3,8	3,5
Sociale. voorzieningen/ maatschappelijke dienstverl.	16,1	17,4	18,9	19,1	17,8	18,2	17,3
Volksgezondheid	19,0	26,4	32,1	37,2	25,0	21,5	18,7
Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	3,2	3,7	3,8	3,5	4,9	3,0	4,4
Financiering en Algemene Dekkingsmiddelen.	335,6	299,0	402,1	313,0	442,7	358,1	558,9
Totale uitgaven Landsoverheid	764,2	790,3	1.066,0	901,1	941,8	858,8	1.101,3

Tabel 36. Uitgaven van de Eilandsoverheid Curaçao naar departement						
	Rek. 1997	Rek. 1998	Rek. 1999	Begr. 2000	Begr. 2001	Begr. 2002
GEWONE DIENST	mln. NAf.					
Algemeen bestuur	51,4	49,3	59,6	55,6	48,7	53,5
Openbare orde en veiligheid	12,8	12,3	22,4	17,8	13,1	12,7
Verkeer, vervoer, waterstaat, communicatie	40,4	32,7	37,3	36,0	39,8	34,6
Economische Zaken	46,0	41,1	36,1	40,7	33,0	33,2
Onderwijs	206,5	205,8	20,9	208,6	186,6	187,1
Cultuur en recreatie	17,0	15,7	17,3	20,1	17,6	17,6
Soc. Voorzieningen/ maatsch.dv.	193,4	188,6	181,5	181,6	184,4	174,4
Volksgezondheid	89,0	75,1	88,9	88,2	60,6	56,9
Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	24,1	16,7	22,1	22,1	16,8	16,4
Financiering en Algemene Dekkingsmidd.	355,4	174,8	331,3	191,7	219,1	188,7
Totale uitgaven	1.036,0	1.018,3	817,4	862,3	819,8	775,0
KAPITAALDIENST						
Algemeen bestuur	1,9	0,3	0,1	0,6	0,9	1,6
Openbare orde en veiligheid	0,1	0,8	0,2	2,1	0,0	0,8
Verkeer, vervoer, waterstaat, communicatie	0,3	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Economische Zaken	0,5	0,7	0,9	1,2	0,9	0,9
Onderwijs	16,1	0,7	13,4	10,7	14,3	17,4
Cultuur en recreatie	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Soc. Voorzieningen/ maatsch.dv.	0,2	0,5	0,0	0,2	0,1	0,2
Volksgezondheid	1,5	0,4	3,6	4,5	2,9	3,4
Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	5,2	3,8	4,2	4,4	4,9	5,2
Financiering en Algemene Dekkingsmidd.	100,9	125,6	133,3	98,1	102,3	115,4
Totale uitgaven Kapitaaldienst	126,6	153,2	155,6	121,9	126,3	145,1
TOTAAL						
Algemeen bestuur	53,3	56,6	59,6	56,2	49,6	55,1
Openbare orde en veiligheid	12,9	16,3	22,6	19,8	13,1	13,5
Verkeer, vervoer, waterstaat, communicatie	40,6	36,7	37,3	36,2	39,8	34,8
Economische Zaken	46,5	44,7	37,0	41,9	33,9	34,1
Onderwijs	222,6	214,3	34,3	219,3	200,9	204,4
Cultuur en recreatie	17,0	16,8	17,3	20,1	17,7	17,6
Soc. voorzieningen/ maatsch.dv.	193,6	193,0	181,5	181,8	184,4	174,7
Volksgezondheid	90,5	93,7	92,5	92,7	63,5	60,3
Ruimtelijke ordening, volkshuisvesting	29,3	24,3	26,3	26,4	21,7	21,6
Financiering en Algemene Dekkingsmidd.	456,3	475,0	464,5	289,8	321,3	304,1
Totale uitgaven eilandsoverheid	1.162,7	1.171,5	972,9	984,2	946,1	920,1

Bron: Afdeling Financien EG Curaçao

**Sociaal-economische data
Nederlandse Antillen**

Tabel 37. Verdeling totale opbrengsten Landsverheid over afzonderlijke Eilandgebieden					
		totaal	gewone dienst	verdeeldienst	kapitaaldienst
			milj. Naf.		
			Bonaire		
Rek.	1994	23,1	16,4	0,5	6,2
Rek.	1995	29,3	20,1	0,7	8,5
Rek.	1996	22,7	20,1	0,8	1,8
Rek.	1997	26,7	24,0	1,1	1,6
Begr.	1998	38,7	22,1	0,7	15,9
Begr.	1999	37,3	20,6	0,8	15,9
Begr.	2000	49,5	34,0	0,6	14,9
			Curaçao		
Rek.	1994	918,3	444,4	231,5	242,4
Rek.	1995	978,8	407,7	200,5	370,6
Rek.	1996	1.101,0	448,9	189,5	462,6
Rek.	1997	946,8	425,9	201,6	319,3
Begr.	1998	805,2	416,8	153,5	234,9
Begr.	1999	851,4	409,5	176,4	265,5
Begr.	2000	1.370,8	714,8	259,4	396,0
			Saba		
Rek.	1994	1,4	0,3	0,0	1,1
Rek.	1995	3,4	0,3	0,0	3,1
Rek.	1996	5,4	0,4	0,0	5,0
Rek.	1997	7,2	0,8	0,1	6,3
Begr.	1998	3,1	0,3	0,0	2,8
Begr.	1999	3,4	0,6	0,0	2,8
Begr.	2000	3,4	0,8	0,0	2,6
			St. Eustatius		
Rek.	1994	2,8	0,4	0,0	2,4
Rek.	1995	2,8	0,3	0,0	2,5
Rek.	1996	3,8	0,5	0,0	3,3
Rek.	1997	3,4	1,3	0,0	2,1
Begr.	1998	6,0	0,7	0,0	5,3
Begr.	1999	6,5	1,2	0,0	5,3
Begr.	2000	6,1	1,1	0,1	4,9
			St. Maarten		
Rek.	1994	53,0	36,0	13,3	3,7
Rek.	1995	44,1	30,5	7,4	6,2
Rek.	1996	123,1	27,0	1,6	94,5
Rek.	1997	134,0	68,9	15,5	49,6
Begr.	1998	81,9	67,4	1,2	13,3
Begr.	1999	90,7	76,0	1,4	13,3
Begr.	2000	79,3	64,9	1,4	13,0
			Nederlandse Antillen		
Rek.	1994	998,6	497,5	245,3	255,8
Rek.	1995	1.058,4	458,9	208,6	390,9
Rek.	1996	1.256,0	496,9	191,9	567,2
Rek.	1997	1.118,1	520,9	218,3	378,9
Begr.	1998	934,9	507,3	155,4	272,2
Begr.	1999	989,3	507,9	178,6	302,8
Begr.	2000	1.509,1	815,7	261,5	432,0

Tabel 38. Deviezenopbrengsten uit goederen export en toerisme naar eiland (kascijfers)

	Goederenexport							
	Mln, Naf,				Procentuele aandelen per eiland			
	Curaçao	Bonaire	Bovenwinden	Totaal	Curaçao	Bonaire	Bovenwinden	Totaal
1990	253,0	5,1	104,7	362,8	69,7%	1,4%	28,9%	100,0%
1991	277,1	8,1	119,3	404,5	68,5%	2,0%	29,5%	100,0%
1992	296,5	7,4	124,2	428,1	69,3%	1,7%	29,0%	100,0%
1993	252,1	24,2	137,2	413,5	61,0%	5,9%	33,2%	100,0%
1994	259,0	17,4	152,2	428,6	60,4%	4,1%	35,5%	100,0%
1995	289,9	11,3	76,5	377,7	76,8%	3,0%	20,3%	100,0%
1996	312,4	13,8	76,8	403,0	77,5%	3,4%	19,1%	100,0%
1997	426,9	8,4	43,1	478,4	89,2%	1,8%	9,0%	100,0%
1998	623,7	10,0	163,0	796,7	78,3%	1,3%	20,5%	100,0%
1999	501,6	7,8	239,9	749,3	66,9%	1,0%	32,0%	100,0%
2000	802,3	16,8	349,5	1.168,6	68,7%	1,4%	29,9%	100,0%
2001	796,1	16,7	327,8	1.140,6	69,8%	1,5%	28,7%	100,0%
2002*	728,0	24,4	300,0	1.052,6	69,2%	2,3%	28,5%	100,0%
	Toerisme							
	Mln, Naf,				Procentuele aandelen per eiland			
	Curaçao	Bonaire	Bovenwinden	Totaal	Curaçao	Bonaire	Bovenwinden	Totaal
1990	214,3	31,3	558,5	804,1	26,7%	3,9%	69,5%	100,0%
1991	252,7	42,4	548,5	843,6	30,0%	5,0%	65,0%	100,0%
1992	288,7	47,2	601,9	937,8	30,8%	5,0%	64,2%	100,0%
1993	346,9	49,4	693,4	1.089,7	31,8%	4,5%	63,6%	100,0%
1994	333,9	58,0	751,5	1.143,4	29,2%	5,1%	65,7%	100,0%
1995	314,1	66,3	624,2	1.004,6	31,3%	6,6%	62,1%	100,0%
1996	332,1	75,8	576,1	984,0	33,8%	7,7%	58,5%	100,0%
1997	358,9	79,0	677,7	1.115,6	32,2%	7,1%	60,7%	100,0%
1998	468,4	77,7	797,8	1.343,9	34,9%	5,8%	59,4%	100,0%
1999	478,2	80,2	804,8	1.363,2	35,1%	5,9%	59,0%	100,0%
2000	333,7	106,0	913,4	1.353,2	24,7%	7,8%	67,5%	100,0%
2001	360,7	115,1	865,7	1.341,5	26,9%	8,6%	64,5%	100,0%
2002*	380,8	105,8	828,9	1.315,6	28,9%	8,0%	63,0%	100,0%

Bron: Bank van de Nederlandse Antillen

*: Voorlopige cijfers